

KOMORNÍ LISTY

ČASOPIS SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

ROZHOVOR S

ministryní spravedlnosti Evou Decroix:

**Spravedlnost je hodnota, které stojí za
to se věnovat naplno**

vydává Exekutorská komora České republiky

3/2025
18. ročník

DRAŽTE NA Portaldrazeb.cz!

1) NA MÍRU EXEKUTORŮM

Portál dražeb je vytvořený přímo na míru soudním exekutorům. Systém je neustále inovován na základě uživatelských podnětů.

2) CENA A SERVIS

Bezkonkurenční cena.
Žádné skryté poplatky a vícenáklady.

3) FLEXIBILITA A PŘIPRAVENOST

Vývoj systému sleduje aktuální legislativu i technologické novinky. V procesu je zapojení do celoevropské sítě dražebních portálů.

4) VŠECHNY DRAŽBY NA JEDNOM MÍSTĚ

Web je přehledný pro dražebníky i dražitele.
Jediný portál obsahující všechny exekuční dražby = masivní návštěvnost.

5) GARANCE KVALITY

Oficiální dražební portál s dynamickým rozvojem počtu dražebníků i dražitelů.
Exekutorská komora ČR jako garant kvality pro exekutory i dražitele.

3 měsíce ZDARMA + 10 inzerátů na Sreality ZDARMA pro nové dražebníky

CENÍK

Cena inzerce na Sreality = 10 Kč
Cena inzerce na Reality.iDNES = 3 Kč

Platba pouze za vydraženou dražbu s nejnižším podáním:
do 150 tisíc = 150 Kč
do 1 milionu = 800 Kč
nad 1 milion = 1200 Kč

* Technická podpora, helpdesk a právní podpora v ceně.

KONTAKTUJTE NÁS:

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

text: Mgr. Lenka Černošková
Exekutorský úřad Prostějov

Editorial

A je to tady! Dva dny, které znamenají pár malých kroků pro každého z nás s velkými důsledky pro všechny. Dva dny, které ukončí několikaměsíční období veřejného exhibování, praní špinavého prádla, zpráv čím hůře tím lépe, nesplnitelných slibů a nabízení nahnílených švestiček z vlastní zahrádky. Jo, tak přesně o tom psát nechci...

Vrátím se o pár týdnů zpět, do letních měsíců prožitých snad tím, co máte rádi, a s těmi, které máte rádi. Já jsem jako obvykle strávila velkou část léta polykáním kilometrů na kole, cestováním, tentokrát od východní Ukrajiny po Jižní Ameriku, poznáváním nových míst a lidí, a více či méně zajímavými hovory s nimi. A taky přemýšlením. Protože si občas nejsem jistá, že této činnosti jsem stále schopna, budu říkat zamýšlením... Ono když na 90. kilometru šlapete toho dne už čtyřicátý kopec, na hlavu vám paří, do očí teče pot, zpocení jste tak, že ve vašem okolí vydrží jen hejno much a místo zaslouženého sjezdu dolů následuje spíš propast, máte dvě možnosti. Buď si sprostě nadávat, proč raději neležíte na pláži, nebo se zamýšlet. Já to kombinuji.

Během těchto cest jsme funěli do kopců společně s lékaři, politikem, firemním bankéřem, učiteli, majitelem stavební společnosti... a při mnoha večerech jsme probírali zážitky z cest, učitelské historky, nemocniční perly a občas jsme se přes bankéřovu průpovídku „nikdo vám nedá tolik, kolik my vám slíbíme“ dostali i k naší profesi. Že nejsme zloději, kteří kradou bezbranným babičkám domy a dětem hračky, všichni chápali. Po drobném exkurzu do principů milostivých lét, zastavování bezvýsledných exekucí či bezbřehého, opakovaného a neplněného oddlužení, už bylo méně jasno a ve vzduchu visely otazníky. A co se stane s těmi dluhy? Po odpovědi NIC se ve většině tváří objevil nechápavý výraz. Jak nic? Tak asi nezmizí, ne? A co věřitel? Přeci se soudil, má roz-

hodnutí, dlužník musí platit. Většina z nich asi chyběla ve škole, když se probírala sublimace dluhu. Tentokrát se objevil nechápavý výraz v mých očích. Na co se to ptají? Čemu se dívají? Copak neví, jak dnes exekuce pod vlivem štědrě dotovaných dobromilů fungují resp. nefungují, že exekuční titul je často jen dojemné čtení? Rozjela se živá diskuse se spoustou otázek. Zažívala jsem téměř pocit královny večírku. Bývala doba, kdy to bylo z jiného důvodu, ale co už, všechno se počítá.

A tak jsem pokračovala. Že řada dlužníků má deset, dvacet, padesát exekucí, že ze štědrých sociálních dávek v řádu desítek tisíc nelze poučenému dlužníkovi nic srazit. Že dluh opravdu zmizne ze světa a že všechny tyto dluhy zaplatíme často my, co své závazky platíme, ať už ve formě zvýšených bankovních poplatků, v úrokové sazbě úvěru, zvýšeným jízdným v MHD nebo v ceně energií.

Jako vždy, když jsem všechny tyto nespravedlnosti zkoncentrovala do jednoho dlouhého souvětí, zvýšil se mi tep i tlak. Z tohoto pohledu byl paradoxně nejkřivější můj pobyt na východě Ukrajiny. Tam nemyslíte na nespravedlnost právního systému. Tam má slovo nespravedlnost zcela jiný obsah. A když vám hučí šáhid nad hlavou, řešíte mnohem přizemnější věci, třeba život.

A oklikou se vracím k tomu zamýšlení na 40. až 90. kilometru. Jak je možné, že nikdo z těch vzdělaných a informacím otevřených lidí nemá ani tušení, jak exekuční řízení funguje? Může za to jejich nezájem nebo naše neschopnost dostat informace k nejširší veřejnosti?

Jeden by řekl, že nejvíce by se měli proti nastaveným pravidlům vymezovat velcí věřitelé. Leč neděje se tak a můžeme se domýšlet, proč. Měl by makat nás

PR konzultant. Možná maká, v zákulisí, nedokážu posoudit, co je míra utajení a co je nicnedělání. Alespoň pro mne je jakýkoli PR či tiskový zástupce spíše paní Columbovou.

A tak si říkám, že když to nejde standardní cestou, pojďme to zkusit jinak. Každý z nás zná nějakého influencera, youtubera, instagramera, facebookera (dále jen „er“). Jsou to často vzdělaní lidé se zájmem o věci veřejné, kteří mají co říct. Studenti právnických fakult, lidé nezávislí na politice a politicích, lidé s vlivem na určitou sociální skupinu. A svoji práci umí. Netroufne-li si na to poutavou formou přímo někdo z nás, oslovme ty, které známe. Vysvětleme jim dopady stávajícího až amorálního systému, který vychovává dlužníky a lidi nezodpovědné za své jednání a závazky. Zkusme ve spolupráci s nimi vysvětlit veřejnosti, a jejím prostřednictvím pak politikům, že i věřitel a člověk bez dluhu je volič. A že i mladý člověk, nejčastější konzument informací podávaných těmito „ery“, je volič. A že nás je docela dost. Plaťme místo agentur a mlčících mluvčích ty

z nich, kteří by byli ochotni s námi spolupracovat a laicky a vtipně podávat veřejnosti střípky z exekučního světa. Já sama jsem sítí prostá, přesto vím minimálně o jednom „erovi“, kterého tato problematika zajímá, má nějakou sledovanost a ovládá pravidlo „krátce, výstižně a zábavně“. Nevěřím, že je jediný.

Vím, nejsme úžasný prací prášek, co vypere dočista dočista, ani dovolenková destinace, aby se „eři“ předháněli v touze být s námi viděni, ale třeba by dokázali, že příští léto při debatách na mě bude hledět o dva nechápavé obličaje méně. A jak jsem napsala už výše v jiné souvislosti, všechno se počítá.

PS: Třeba by zvládli i někoho přesvědčit, aby založil skutečně pravicovou a konzervativní stranu, aby se, alespoň mně, těch pár malých kroků za několik dní dělalo lehčeji. Ale o tom vlastně psát nechci.

Mgr. Lenka Černošková

Obsah

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRAKTY	6
3	ROZHOVOR	
	Eva Decroix: Spravedlnost je hodnota, které stojí za to se věnovat naplno Mgr. Libor Vaculík	7
4	ČLÁNKY	
	Změna soudního exekutora aneb prověřit či pověřit – část II. Mgr. Wanda Vardanová	12
	Oslava kreativního právního myšlení aneb příběh o tzv. Berlínském modelu Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.	19
	Konkurence zastavování marných a bagatelních exekucí Mgr. Michael Glogr	22
	Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova Mgr. Olga Zumrová	28
5	JUDIKATURA	
	Judikatura v exekučních věcech Mgr. David Hozman	33
6	Z HISTORIE	
	Stalo se... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	42
7	ZPRÁVY Z KOMORY	
	Haag 2025: Jak se mění role soudních exekutorů v Evropě. Od prevence dluhů po digitalizaci vymáhání práva Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.	43
	Z jednání prezidia EK ČR Mgr. Petr Prokop Ustohal	47
8	ABSTRACTS	49

Abstrakty

Mgr. Wanda Vardanová

Změna soudního exekutora aneb prověřit či pověřit – část II.

Druhá část článku Mgr. Wandy Vardanové se zaměřuje na praktické problémy spojené se změnou soudního exekutora po zániku exekutorského úřadu. Autorka rozebírá rozdílnou soudní praxi při aplikaci ustanovení § 44b a § 15 exekučního řádu, zejména otázku, zda má být změna provedena usnesením soudu, nebo pouhým pověřením. Poukazuje na důsledky těchto postupů pro právní jistotu účastníků řízení i postavení soudních exekutorů, upozorňuje na rozpory v judikatuře a upozorňuje na rizika oslabení procesních práv. Závěrem nabízí návrhy de lege ferenda, které by mohly přispět k větší předvídatelnosti a transparentnosti při rozhodování o změně soudního exekutora.

str. 12

Mgr. Michael Glogr

Konkurence zastavování marných a bagatelních exekucí

Mgr. Michael Glogr ve svém článku rozebírá střet důvodů pro zastavení exekuce – marnosti a bagatelnosti – v návaznosti na tzv. konfuzní novelu exekučního řádu a její pozdější úpravy. Vysvětluje podmínky zastavování exekucí po šesti letech bezvýsledného vedení, specifika přechodné úpravy u bagatelních pohledávek do 1 500 Kč a analyzuje právní povahu záloh na další vedení exekuce. Text se věnuje i otázce maximální dvanáctileté délky exekučního řízení a soudní judikatuře, která vymezuje hierarchii jednotlivých důvodů zastavení. Autor dochází k závěru, že bagatelní důvod je lex specialis vůči marnému a složení zálohy nemůže prodloužit zákonem stanovený časový rámec exekuce, čímž podtrhuje význam právní jistoty a systematickosti při rozhodování o ukončení marných řízení.

str. 22

Mgr. Olga Zumrová

Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova

Mgr. Olga Zumrová ve svém článku představuje systém víceletých plateb v rámci Společné zemědělské politiky EU, se zaměřením na neprojektová opatření Programu rozvoje venkova. Text vysvětluje jejich legislativní rámec, cíle i praktické podmínky pro žadatele, a podrobně popisuje jednotlivé intervence – od agroenvironmentálně-klimatických opatření, ekologického zemědělství či programů Natura 2000 až po agrolesnictví a podporu dobrých životních podmínek zvířat. Článek zároveň poskytuje praktický návod, jak ověřit, zda je dlužník příjemcem dotace, a přibližuje mechanismy podávání žádostí, kontrol a vyplácení prostředků.

str. 28

ptal se: Mgr. Libor Vaculík

Eva Decroix:

Spravedlnost je hodnota, které stojí za to se věnovat naplno

Jak udržet rovnováhu mezi věřiteli a dlužníky, proč exekuční řád nepotřebuje kompletní přepis a co čeká českou justici v příštích letech? Odpovědi nabízí ministryně spravedlnosti v otevřeném rozhovoru o smyslu své práce, proměnách exekučního práva i prestiži profese soudních exekutorů.

Funkce ministryně spravedlnosti se pojí s velkou mírou odpovědnosti za správný chod resortu justice a s tím souvisejícími povinnostmi. Překvapilo Vás ve funkci ministryně něco, co byste jako právní profesionál nečekala?

Jsem ministryní teprve pár měsíců a už od začátku jsem věděla, že bez dobrého týmu by to nešlo. První týdny pro mě byly hodně intenzivní, ale kolegové na ministerstvu jsou lidé, kteří mají obrovské zkušenosti, detailně rozumí chodu justice a dokážou si poradit i v krizových situacích a i díky nim byl rozjezd snazší. Nenapadá mě nic, co by mě nemile překvapilo.

Do jaké míry se dá snoubit práce ministryně spravedlnosti s osobním životem?

Upřímně, tato funkce je časově i psychicky velmi náročná. Člověk nemůže počítat s klasickým volnem nebo pravidelným rytmem. Zároveň je to ale práce, která pro mě má velký smysl a kterou беру jako poslání. Naplňuje mě, protože jde o spravedlnost. A to je hodnota, kvůli které stojí za to věnovat se tomu naplno.

Považujete systém vymáhání práva v České republice za dostatečně funkční a efektivní? Nebo byste ráda udělala nějaké koncepční změny? Chystá ministerstvo spravedlnosti nějaké konkrétní kroky v oblasti exekucí a vymahatelnosti práva obecně?

Systém vymáhání práva v České republice vnímám jako funkční a schopný plnit své základní úkoly. V současné době nemáme k dispozici relevantní data, která by nasvědčovala potřebě zásadní revize

Eva Decroix,

ministryně spravedlnosti

systému. Je však samozřejmé, že jakýkoliv právní rámec musí být průběžně vyhodnocován s ohledem na měnící se společenské a ekonomické podmínky.

Vzhledem k tomu, že se nacházíme na konci volebního období, ministerstvo nepřipravuje žádné koncepční změny v oblasti vymahatelnosti práva. Tyto otázky budou předmětem odborné i politické diskuse v rámci nového volebního období.

Chtěla bych však zdůraznit, že v uplynulých letech ministerstvo realizovalo řadu legislativních kroků,

kteří měly za cíl zvýšit efektivitu exekučního řízení, snížit administrativní zátěž a posílit právní jistotu účastníků řízení. Jedná se například o:

- Milostivé léto II (zákon č. 286/2021 Sb.) a zastavování bagatelních či bezvýsledných exekucí, tato právní úprava přispěla spolu se zastavováním tzv. bagatelních exekucí a zastavováním exekucí bezvýsledných k dalšímu odbřemenění systému exekucí.

- Zákon č. 255/2023 Sb., který mimo jiné přiznal soudním exekutorům paušální náhradu nákladů za úkony spojené se zastavením bezvýsledné exekuce.

- Zákon č. 252/2024 Sb., který primárně novelizoval insolvenční zákon, ale byla jím provedena i změna občanského soudního a exekučního řádu. Nově byla zakotvena povinnost v rámci výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy srážet ze mzdy povinného 2 třetiny zbytku čisté mzdy i tehdy, pokud jsou na jeho mzdu současně nařizeny nejméně 4 výkony rozhodnutí, dále bylo povinným výslovně umožněno k realizaci platby k uspokojení vymáhané pohledávky z účtu postiženého exekucí využít prostředky komunikace na dálku a byla nově zřízena centrální evidence srážek ze mzdy a jiných příjmů vedená Exekutorskou komorou ČR, která by měla snížit administrativní zátěž platců mzdy v exekuci srážkami ze mzdy a jiných příjmů. Kromě toho bylo upraveno nahlížení do spisu, zasílání kopie spisu pro účely státního dohledu nebo předkládání věci soudu v souvislosti s rozhodováním soudu v exekučním řízení v elektronické podobě.

- Postavení soudních exekutorů se týká také novelizace zákona č. 7/2002 Sb. provedená zákonem č. 438/2024 Sb. Tento zákon kromě jiného mění právní úpravu řízení, v němž se posuzuje kárná odpovědnost soudních exekutorů.

- Dále je třeba zmínit tři novelizace vyhlášky č. 418/2001 Sb. týkající se zejména komunikace soudního exekutora s plátcí mzdy a finančními institucemi pomocí datového souboru a nového vzoru vyrozumění o zahájení exekuce.

- Změněno bylo rovněž nařízení vlády o nezabavitelných částkách, tedy výpočet nezabavitelné částky v rámci výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy. Další změna tento právní předpis v důsledku přijetí zákona č. 152/2025 Sb. a zrušení norma-

tivních nákladů na bydlení (z nichž se vypočítává nezabavitelná částka) ještě čeká.

Tyto kroky svědčí o tom, že ministerstvo vnímá exekuční agendu jako dynamickou oblast, která si zasluhuje pozornost a průběžnou kultivaci.

Exekuční řád se za dobu své téměř 25leté existence velice proměnil a z původně jednoduchého předpisu se stal velmi komplikovaný proces. Není na čase začít pracovat na novém moderním exekučním řádu, který by se oprostil od principů občanského soudního řízení vycházejícího z reálií 60. let minulého století?

V tuto chvíli nezvažujeme přípravu zcela nové právní úpravy výkonu rozhodnutí či exekucí. Víme, že exekuční řád prošel v průběhu své existence značným vývojem, který reflektoval potřeby praxe i legislativní trendy. Nicméně rekodifikace této oblasti by měla být logicky navázána na rekodifikaci předchozích fází civilního procesu.

Na základě odborných diskusí v rámci rekodifikační pracovní skupiny se ukazuje, že cíle, jako je zefektivnění civilního procesu, lze dosáhnout i prostřednictvím novel občanského soudního řádu. Mnohé stávající instituty jsou nadále funkční a schopné obstát v současném právním prostředí.

Spíše než na formální stránku (zda mít zcela nový zákon) by bylo vhodné se soustředit na diskusi o případných věcných změnách – jak reagovat na nové trendy, postupující digitalizaci (a jak ji využít ke zjednodušení procesů), globalizaci (která např. umožňuje stále jednodušeji využívat finanční produkty u zahraničních subjektů, což ale samozřejmě znamená zapojení více různých jurisdikcí), jak systém vymáhání nastavit co nejefektivněji a nejspravedlivěji.

Několik instancí tzv. Milostivého léta, zastavování bagatelních exekucí, zastavování bezvýsledných exekucí, pokračující zmírňování podmínek pro splnění oddlužení. Mají podle Vás v současné době dlužníci i věřitelé skutečně stejná práva a povinnosti nebo došlo k vychýlení misky vah ve prospěch dlužníků? Není potřeba revidovat systém a znovu nastolit rovnováhu mezi stranami exekučního řízení?

Současná právní úprava exekučního řízení podle mého názoru umožňuje efektivní naplnění jeho základního účelu, tedy vymožení pohledávky oprávně-

ného, která nebyla splněna dobrovolně. Práva a povinnosti účastníků řízení jsou nastavena tak, aby ve svém komplexu sloužila tomuto cíli a zároveň respektovala základní principy spravedlnosti a proporcionality.

Je však potřeba si otevřeně přiznat, že historicky byl systém exekucí nastaven výrazně ve prospěch věřitelů, což se v praxi projevilo řadou problémů, které bylo nutné postupně napravit. Legislativní vývoj posledních let tak představuje snahu o korekci tohoto původního nastavení a o nalezení rovnováhy, která by byla spravedlivá vůči oběma stranám řízení; jak vůči oprávněným, tak vůči povinným.

Zásahy jako tzv. Milostivá léta, zastavování bagatelních exekucí či bezvýsledných řízení nejsou výrazem oslabení práv věřitelů, ale spíše pragmatickým krokem k odbřemenění systému od případů, které z důvodu nemajetnosti povinného nemohly vést k reálnému naplnění účelu exekuce. Tyto úpravy zároveň přispívají k posílení důvěry veřejnosti v právní stát a jeho schopnost řešit i složité sociálně-ekonomické situace citlivě a odpovědně.

Ráda bych ještě zdůraznila, že při každé novelizaci exekučního práva Ministerstvo spravedlnosti pečlivě zvažuje dopady na obě strany. Vyvažování práv oprávněných a povinných je kontinuální proces, který musí být veden s ohledem na zachování efektivity systému, právní jistoty a důstojnosti všech účastníků. Tento přístup považujeme za klíčový pro udržení legitimacy a důvěry v exekuční systém jako celek.

Exekutorská komora ČR dlouhodobě usiluje o rozšíření souboru tzv. dalších činností soudních exekutorů. Jaký máte názor na možnost soudního exekutora působit i preventivně a vykonávat další činnosti spočívající např. v kvalifikovaném doručování soudních písemností, amicable recovery či mimosoudním řešení sporů?

Jak už jsem říkala, v tomto volebním období již prostor pro další koncepční změny není. Uvědomujeme si ale, že Exekutorská komora ČR tato témata opakovaně a z logických důvodů vznáší. Je potřeba diskutovat výhody a rizika takových řešení. Nicméně prostor pro diskusi nad uvedenými otázkami bude případně až v příštím volebním období.

V posledních letech čím dál více soudních exekutorů ukončuje činnost, a to především

z ekonomických důvodů a z důvodu ztráty prestiže této profese. Uvolněné exekutorské úřady se přitom nedaří obsazovat. Někteří v tom spatřují možné ohrožení vymahatelnosti práva v České republice. Jak na tuto skutečnost nahlížíte Vy? Nemělo by ministerstvo působit také osvětově a vysvětlovat laické veřejnosti, jak důležitá je práce soudních exekutorů?

Plně si uvědomuji význam profese soudního exekutora pro zajištění vymahatelnosti práva a ochranu práv oprávněných. Společně s kolegy na ministerstvu vnímáme, že některé exekutorské úřady se potýkají s personálními výzvami, a že ekonomické aspekty výkonu této profese mohou hrát roli při rozhodování o jejím ukončení.

Zároveň je třeba říci, že veřejnost často vnímá postup soudních exekutorů jako efektivnější než výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu. To svědčí o tom, že prestiž profese není jednoznačně oslabena, ale spíše závisí na konkrétním kontextu a komunikaci s veřejností.

V tomto směru naopak vnímám, že je zde prostor pro činnost Komory a osvěta by mohla být přirozeně realizována Exekutorskou komorou ČR, která jako stavovská organizace hájí zájmy exekutorů a pečuje o důstojnost jejich profese.

Poslední dobou stát postupně přesouvá vymáhání tzv. veřejnoprávních pohledávek na Celní správu. Z veřejně dostupných údajů však vyplývá, že Celní správa zdaleka nedosahuje takové úspěšnosti při vymáhání těchto pohledávek jako soudní exekutoři. Můžete nám popsat svůj názor na tuto problematiku? Existuje nějaký zvláštní důvod k přesunu vymáhání veřejnoprávních pohledávek tzv. „pod stát“, uvážíme-li, že soudní exekutoři na rozdíl od Celní správy pracují pro stát zadarmo a navíc do státního rozpočtu nemalým dílem přispívají? Mají daňoví poplatníci nést náklady vymáhání za dlužníky?

Jde o problematiku, která je primárně v gesci Ministerstva financí, do jehož resortu ostatně spadá také samotná Celní správa.

Ministerstva spravedlnosti se z širokého spektra veřejnoprávních pohledávek týkají pouze tzv. justiční pohledávky, typicky náklady soudních řízení, náhra-

dy za ustanovené advokáty nebo peněžité tresty. Příslušnost Celní správy k vymáhání těchto pohledávek byla zavedena tzv. konsolidačním balíčkem (zákon č. 349/2023 Sb.), a to s účinností od 1. 1. 2024, přičemž pohledávky, které vznikly před tímto datem, byly celním úřadům předávány k vymáhání postupně až do 31. 12. 2024.

V dalším vyjádření se nebudu vyjadřovat k problematice vymáhání veřejnoprávních pohledávek Celní správou v celé její šíři, ale pouze k vymáhání tzv. justičních pohledávek.

Obecně je možné poukázat na údaje Generálního ředitelství cel, podle nichž dosahovala celková úspěšnost vybírání a vymáhání všech veřejnoprávních pohledávek Celní správou v roce 2024 cca 95 % (z celkové daňové povinnosti cca 196 mld. Kč bylo inkasováno cca 186 mld. Kč). Podle zjištění Nejvyššího kontrolního úřadu opřené o Zprávu o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2023 je úspěšnost samotného vymáhání nedoplatků orgány Celní správy v letech 2021 až 2023 61,58 %. Justiční pohledávky jsou nicméně poněkud specifické z toho důvodu, že jde z velké části o pohledávky za odsouzenými, kteří jsou často nemajetní.

Nejvyšší kontrolní úřad v tomto roce provedl na Ministerstvu spravedlnosti kontrolu s titulem „Správa soudních poplatků a vymáhání justičních pohledávek“, kterou též zjistil, že v posledních letech, v nichž justiční pohledávky byly ještě vymáhány samotnými soudy, a to buď jejich vlastními silami, nebo na základě smlouvy se soudním exekutorem, nebyli soudní exekutoři při vymáhání zásadně úspěšnější než zaměstnanci soudů. Průměrná úspěšnost vymáhání pohledávek v letech 2021 až 2024 prováděného v rámci resortu justice (v roce 2024 přitom již byly pohledávky postupně předávány k vymáhání celním úřadům) se dle zjištění Nejvyššího kontrolního úřadu pohybovala v jednotlivých letech mezi 7,5 % a 8,7 %, přičemž v letech 2021, 2022 a 2024 byli o něco úspěšnější soudní exekutoři, v roce 2023 byli o něco úspěšnější zaměstnanci soudů, ve všech letech se však jednalo o relativně malé rozdíly v úspěšnosti (od 0,3 do 1,6 %).

Zaznamenala jsem informaci, že úspěšnost vymáhání justičních pohledávek Celní správou v roce 2024 dosahovala pouhých 3,19 %. Zde je však potřeba říci, že údaj je zásadně ovlivněn specifiky přechodného období roku 2024, kdy byl celním úřa-

dům v průběhu celého roku předávám velký objem justičních pohledávek včetně těch historických a jejich vymáhání Celní správou mohlo reálně probíhat pouze (často jen malou) část uvedeného roku. Úspěšnost Celní správy při vymáhání justičních pohledávek lze relevantně posoudit až v delším časovém období.

Pokud jde o důvody pro přesun vymáhání justičních pohledávek tzv. „pod stát“, je v první řadě třeba upřesnit, že k jejich vymáhání i dříve byly primárně příslušné složky resortu justice, tedy státu, zejména soudy, a ty pouze mohly využívat služeb soudního exekutora, což činily pouze některé z nich (cca třetina vymáhala vlastními silami, cca dvě třetiny prostřednictvím exekutorů).

Mezi důvody pro zavedení příslušnosti Celní správy k vymáhání justičních pohledávek lze zmínit unifikaci procesu jejich vymáhání a podporu ukládání peněžitých trestů, kdy právě vymáhací řízení bylo uváděno jako jeden z důvodů, pro který soudy někdy volily jiné druhy trestů. Z pohledu dlužníků pak tato změna zejména odstranila jejich nerovné postavení, kdy dluh některých se dříve navyšoval o odměnu soudního exekutora, jiných nikoli (a to pouze na základě toho, jestli měl konkrétní soud, popř. jiná příslušná složka justice, dostatečnou kapacitu pohledávku vymáhat vlastními prostředky) a v průměru snížila jejich náklady. Dlužníci tak nemusejí platit odměnu soudnímu exekutorovi, což obecně posiluje jejich schopnost platit samotnou pohledávku státu. Kromě toho, budou-li dlužníci namísto odměny soudnímu exekutorovi platit samotnou pohledávku státu, jde o změnu ve prospěch státního rozpočtu, a tedy i daňových poplatníků.

Článek on-line si přečtete zde:

Exkluzivní sklo pro výjimečné příležitosti, ideální volba pro vaše obchodní partnery.

Flagship Store Crystalex

Masaryčka House
Na Florenci 2139/4

Praha 1
+420 720 839 298
shop.prague@crystalex.cz

egermannglass.com

text: Mgr. Wanda Vardanová

exekutorská koncipientka Exekutorského úřadu Brno-venkov, JUDr. Petra Kociána

Změna soudního exekutora aneb prověřit či pověřit – část II.

Zatímco první část tohoto článku se zaměřila na základní právní rámec změny soudního exekutora, výklad příslušných ustanovení exekučního řádu a institucionální souvislosti tohoto procesu, ve druhé části se podíváme na aplikační otázky, které vyvstávají v praxi. Konkrétně se budeme věnovat případům, kdy oprávněný navrhuje změnu soudního exekutora po zániku exekutorského úřadu, a v řízení se tak současně uplatňují ustanovení § 44b odst. 1 a 2 a § 15 odst. 5 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, v účinném znění (dále jen „EŘ“).

Ačkoli samotné znění těchto ustanovení je poměrně jednoznačné, soudní praxe k jejich aplikaci nepřistupuje jednotně. Výrazné rozdíly panují zejména v tom, zda má být změna exekutora po zániku úřadu provedena rozhodnutím soudu ve formě usnesení nebo zda postačuje pouhé vydání tzv. prostého pověření. Tento rozdíl však není čistě formální – zatímco usnesení zakládá možnost procesní obrany a přezkumu, prosté pověření je pouze administrativním aktem, které zpravidla není doručováno účastníkům a jehož právní účinky jsou ve více ohledech problematické.

V praxi navíc není výjimkou, že některé soudy vydávají pověření i v případech, kdy dosud nebyl do zániklého exekutorského úřadu jmenován nový soudní exekutor. Takový postup vyvolává nejistotu nejen ohledně účinnosti změny, ale i ohledně právního postavení dotčených subjektů v řízení. Výsledkem je roztříštěná rozhodovací praxe, která oslabuje právní jistotu účastníků řízení a ztěžuje předvídatelnost dalšího postupu v konkrétní věci.

V této části článku proto podrobněji rozebereme, jak jednotlivé soudy v obdobných případech postupují, jaké formy rozhodnutí využívají a jaké důsledky z jejich postupu vyplývají pro účastníky řízení i soudní

exekutory. Zaměříme se na konkrétní příklady soudních rozhodnutí, která dokládají rozpory v praxi, a následně nabídneme i návrhy *de lege ferenda*, které by mohly přispět ke sjednocení výkladu a posílení právní jistoty v oblasti změny soudního exekutora po zániku exekutorského úřadu.

Jak si ukážeme v následujících částech, současná soudní praxe v této oblasti není pouze nejednotná, ale v některých případech i v rozporu se základními zásadami řízení.

Kombinace ust. § 44b odst. 1 a 2 EŘ s ust. § 15 odst. 5 EŘ

V praxi exekucí nastávají situace, kdy standardní postupy změny soudního exekutora podle ust. § 44b EŘ nejsou uplatňovány samostatně, ale dostávají se do vzájemné kombinace s ustanoveními upravujícími zánik exekutorského úřadu a jmenování exekutora nového – konkrétně s ust. § 15 odst. 5 a násl. EŘ. To je mimo jiné přímo zakotveno i jako součást ust. § 44b v odstavci 1 i 2 EŘ. Aplikace rozšířeného znění ustanovení vyvolává nejen právně-technické otázky, ale evidentně otevírá prostor pro různé výklady toho, jakým způsobem má být postupováno při žádosti oprávněného o změnu exekutora, byla-li exekuce svěřena nově jmenovanému soudnímu exekutorovi či zástupci bývalého soudního exekutora.

Zásadní je, že podle ust. § 15 odst. 5 EŘ přechází veškerá agenda zániklého exekutorského úřadu na nově jmenovaného exekutora automaticky. Ten je následně oprávněn v exekuční činnosti pokračovat, aniž by o tom bylo třeba vydávat další rozhodnutí. Tato skutečnost má však důsledky i pro možnost oprávněného navrhnout změnu soudního exekutora.

Podle ust. § 44b odst. 1 EŘ postačuje, aby se změnou souhlasil pouze nově navrhovaný soudní exekutor.

Souhlas exekutora, který byl do úřadu jmenován po jeho zániku, se již nevyžaduje, neboť jeho pověření nebylo výsledkem volby oprávněného. V případě, že oprávněný touto cestou změny nedosáhne, může uplatnit návrh podle ust. § 44b odst. 2 EŘ. V tomto kontextu se skutečnost, že exekutora si nezvolil sám, považuje za důvod zvláštního zřetele hodný. Soud proto může na návrh oprávněného rozhodnout o tom, že exekuci povede jím navržený exekutor a původně pověřeného soudního exekutora této činnosti zprostit – a to bez uložení povinnosti k náhradě nákladů oprávněnému.¹

Tato kombinace ustanovení výrazně rozšiřuje možnosti oprávněného pro uplatnění jeho vůle i poté, co již bylo jeho právo volby soudního exekutora omezeno. Legislativce zde zjevně preferuje možnost, aby oprávněný nebyl nijak limitován dřívějším stavem věci a mohl si nového exekutora opět svobodně zvolit. Výsledkem je režim, v němž má oprávněný téměř neomezenou možnost výběru exekutora, který bude vymáhat jeho nárok, aniž by byl zatížen odpovědností za vzniklé náklady či složité procesní překážky. Právě těmito situacím, jejich praktickým dopadům, rozdílnému přístupu soudů a návazné právní nejistotě se bude věnovat tato kapitola.

Nevhodnost předčasné aplikace § 15 odst. 5 EŘ bez jmenování exekutora

Po delší dobu platilo, že exekuční řád postrádal ucelenou úpravu právních důsledků zániku výkonu exekutorského úřadu, včetně jasně vymezeného postavení zástupce a návazných procesních kroků. To v minulosti vedlo k tomu, že se v praxi ustálily určité výklady a přístupy, jejichž zákonná opora však byla spíše sporná nebo vyvozovaná z účelu právní úpravy. Tato skutečnost si postupně vyžádala legislativní reakci, která směřovala k vyjasnění odpovědnosti, kompetencí i procesních návazností v případech, kdy výkon úřadu zanikne.

Ustanovení § 15 odst. 7 a násl. EŘ byly do exekučního řádu přidány dne 30. července 2021 zákonem č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb.,

občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – jedná se tedy o poměrně novou úpravu.²

V praxi je i přes tuto změnu dodnes postupováno podle názoru, jež uvedl ve svém usnesení Krajský soud v Praze, č.j. 20 Co 453/2012, dne 6. září 2012, a to, že v případě zániku výkonu exekutorského úřadu má oprávněný podle ust. § 15 odst. 5 EŘ právo navrhnout změnu exekutora bez nutnosti prokazovat důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu ust. § 44b EŘ, i za situace, kdy do uvolněného úřadu dosud nebyl jmenován nový exekutor – podle soudu nepředstavuje nesplnění této podmínky zákonnou překážku pro vyhovění takovému návrhu a odmítnutí takového návrhu z tohoto důvodu považuje za nepřipustný formalismus. S ohledem na novou úpravu, která nejen přiznává oprávněnému opětovně absolutní právo výběru, ale došlo i k přesnému ohraničení nejzazšího termínu, kdy jej bude moci užít.

Nebyl-li totiž podle ust. § 15 odst. 7 EŘ do 1 roku od uvolnění exekutorského úřadu jmenován nový soudní exekutor, je podle novely upraven náhradní mechanismus pro převzetí spisové a materiální agendy. Pokud je zástupce exekutora, jemuž zanikl výkon úřadu, zároveň sám soudním exekutorem, Exekutorská komora ČR jej po uplynutí lhůty bez zbytečného odkladu vyzve, aby se ve lhůtě jednoho měsíce výslovně vyjádřil, zda nesouhlasí s převzetím činnosti exekutorského úřadu a souvisejících prostředků spojených s výkonem bývalého exekutora, tak jako by byl jmenován novým soudním exekutorem zvoleným ve výběrovém řízení.

Pokud zástupce ve stanovené lhůtě neoznámí svůj nesouhlas s převzetím, má se za to, že s převzetím souhlasí. Tím je aktivován postup podle ust. § 15 odst. 5 EŘ věty první a druhé, tedy zastupující soudní exekutor spojí svůj úřad s doposud zastupovaným úřadem a pokračuje dále ve své činnosti, ale již plně svým jménem.

¹ KASÍKOVÁ, Martina. Exekuční řád: komentář. 5. vydání. Beckova edice Komentované zákony. V Praze: C.H. Beck, 2022. s. 314–318, marg. č. 4–8.).

² Viz. Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 286/2021 Dz).

Nepřijme-li zástupce soudního exekutora úřad či jej ani přijmout jako kandidát nemohl, aktivuje se postup dle ust. § 15 odst. 8 EŘ a úřad zanikne.³

Tato nová úprava tedy reflektuje nezbytnost zajištění návaznosti výkonu exekuční agendy v případech, kdy standardní postup obsazení úřadu novým exekutorem ve stanovené lhůtě selže. Přitom zachovává rovnováhu mezi veřejným zájmem na zajištění plynulého výkonu exekutorské činnosti a autonomií osoby zástupce, který má možnost se převzetí agendy výslovně zříci. Užívání analogie ust. § 15 odst. 5 EŘ za situace, kdy ještě nebyl do úřadu jmenován nový soudní exekutor nebo se úřad doposud nezrušil, je proto dle mého ve světle aktuálního znění nesprávné. Zákonem je přesně ohraničena maximální doba, po jejímž uplynutí může oprávněný tento postup užít (exekuční soud při zániku úřadu exekuce předá na exekutorské úřady v jeho obvodu) a stejně tak došlo k rozšíření právní úpravy, co do výběrových řízení. S touto úpravou je vyloučeno, aby oprávněnému byla upřena možnost svobodného výběru, což bylo nepochybně hlavní myšlenkou judikatury.

Umožněním aplikace ustanovení i před splněním jím daných podmínek (výběr nového soudního exekutora) je zástupce povinen sdělit, souhlasí-li či nesouhlasí-li s postoupením exekuce novému soudnímu exekutorovi, ačkoliv by tak rozhodoval o „cizích“ exekucích. Obrátí-li se následně oprávněný na exekuční soud, který rozhodne za dané situace i přes nesplnění podmínek podle ust. § 15 odst. 5 EŘ, je tím zástupci přidávána práce s předáváním spisů, jejichž náklady ani kolikrát nemůže požadovat. Vhodné je i uvést, že je tím i předčasně snižován počet exekucí, což může ovlivnit budoucí výběrová řízení na exekutorském úřadu, včetně samotného rozhodnutí zástupce – což se může jevit jako kontraproduktivní.

Z důvodové zprávy jasně vyplývá, že právo oprávněného navrhnout změnu soudního exekutora je v tomto duchu spojeno až se jmenováním nového soudního exekutora do uvolněného úřadu. Teprve tímto se naplní předpoklad, že je exekutor, jehož změna může být navržena, vůbec znám a v řízení aktivně vystupuje.⁴

Není-li oprávněný spokojen s výkonem zástupce soudního exekutora, měl by navrhnout jeho změnu, ovšem pouze za užití ust. § 44b odst. 1 a 2 EŘ bez kombinace s ust. § 15 odst. 5 EŘ.

Pověření versus rozhodnutí při změně soudního exekutora

Přestože ust. § 44b odst. 2 EŘ stanoví, že o změně soudního exekutora má exekuční soud rozhodnout, praxe některých soudů tuto povinnost obchází vydáváním prostého pověření – administrativního aktu bez formálního rozhodnutí, bez odůvodnění a bez doručení účastníkům řízení. Tento přístup přitom zcela pomíjí procesní záruky spojené se soudním rozhodováním a zpochybňuje právní jistotu nejen účastníků řízení, ale i samotných soudních exekutorů.

V této kapitole proto poukážeme na zásadní nesoulad mezi zákonnou úpravou a aplikační praxí, která se ustaluje navzdory absenci výslovného zákonného zakotvení. Zaměříme se na to, z jakých výkladových základů tento přístup vychází, jaké problémy přináší a proč je z hlediska ochrany procesních práv účastníků i systematiky exekučního řízení dlouhodobě neudržitelný.

Jedním z precedentních rozhodnutí, o které se tento přístup opírá, je usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 173/2017, které nyní přiblížíme.

Neopodstatněné upřednostnění prostého pověření před rozhodnutím soudu

Pověření nového soudního exekutora po naplnění ust. § 15 odst. 5 EŘ probíhá v intencích usnesení Nejvyššího soudu České republiky, č.j. 20 Cdo 173/2017, ze dne 27. června 2017: „[v] *případě zániku výkonu exekutorského úřadu z důvodu uvedeného v § 15 odst. 1 písm. h) ex. řádu, exekutor jmenovaný do exekutorského úřadu, jehož výkon zanikl, převezme spisy tohoto exekutorského úřadu a oprávněného poučí, že může požádat o změnu exekutora... Soud tak učiní formou prostého pověření (srovnej obdobný postup upravený v § 43a odst. 4 ex. řádu),*

jímž zprostí prováděním exekuce nově jmenované ho exekutora do uvolněného úřadu a zároveň pověří oprávněným navrženého exekutora dalším prováděním exekuce. Souhlas dotčených exekutorů takový postup nepředpokládá.“ Po doručení návrhu vydá exekuční soud nikoli rozhodnutí, ale pouze administrativní úkon ve formě prostého pověření. Tento postup má své opodstatnění v analogii s ust. § 43a odst. 4 EŘ, který upravuje srovnatelnou situaci.⁵

Ačkoliv exekutor jmenovaný do uvolněného úřadu není právním nástupcem bývalého exekutora, lze jej považovat za jeho organizačního nástupce v rozsahu převzetí exekuční agendy a pověření. Tato jakási fikce převzetí původního pověření je tak logická z pohledu přehlčení exekučních soudů, které by byly nejprve nuceny pověřit nového soudního exekutora a následně nově zvoleného soudního exekutora ve smyslu ust. § 15 odst. 5 EŘ. S ohledem na právo oprávněného návrhem změnit exekutora je z hlediska hospodárnosti a funkčnosti exekučního řízení účelnější užití prostého pověření a soudy takto učiní v exekuci pouze podruhé, i když exekuci má ve své podstatě již třetí nebo i čtvrtý soudní exekutor.

V aktuální soudní praxi se objevují postupy, které se dle mého názoru odkloňují od chápání institutu pověření a užívají jej v rozporu s jeho účelem i zákonnými podmínkami, což značně ovlivňuje chod nejen samotných exekucí, ale i dotčených exekutorských úřadů. Protože soudy mají za to, že vedení uvolněného úřadu zástupcem je skutkově i právně totožné, jako by již byl úřad přebrán novým soudním exekutorem, užívají ke změně i totožného nástroje, prostého pověření.

Tento postup reflektuje např. rozhodnutí Krajského soudu v Praze, sp. zn. 17 Co 419/2024, ze dne 26. listopadu 2024, v němž soud uznal oprávněnost návrhu na změnu provádějícího soudního exekutora podle ust. § 15 odst. 5 EŘ, ačkoliv do tamního exekutorského úřadu nebyl jmenován exekutor nový, současně však zrušil rozhodnutí soudu I. stupně, který o tomto rozhodl prostřednictvím usnesení a uložil mu, aby vydal pouze prostého pověření.

Tuto aplikaci považuji v přímém rozporu s účelem ust. § 44b odst. 2 EŘ, které je konstruováno jako procesní mechanismus pro případ, kdy mezi oprávněným a původním exekutorem nepanuje shoda na změně. Zákon doslovně stanoví, že „*požádá-li oprávněný exekuční soud o změnu exekutora podle § 15 odst. 5, exekuční soud rozhodne, že exekuci bude vést jiný exekutor,*“ je-li možné rozhodnout pověřením, které dle ust. § 43a odst. 5 EŘ není soudním rozhodnutím, je diskutabilní. Tímto postupem soud vydává pověření bez jakéhokoli věcného přezkumu a bez jeho doručení účastníkům řízení, čímž jim fakticky znemožňuje uplatnit procesní práva – zejména právo na revizi a obranu. Takový přístup může závažně zasáhnout do právního postavení nejen exekutora,⁶ ale i ostatních účastníků řízení, a považuji jej tím v přímém rozporu s právem na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, vyhlášené pod č. 2/1993 Sb.

Dopady nepřezkoumatelného postupu na účastníky a soudní exekutory

Důležitost rozhodnout potvrdil Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení, sp. zn. 20 Cdo 3919/2016, ze dne 7. prosince 2016, když se zabýval námitkou oprávněné proti postupu soudu prvního stupně. Ta tvrdila, že soud měl nejprve rozhodnout o jejím návrhu na změnu exekutora podle ust. § 44b odst. 2 EŘ a teprve následně rozhodnout o zastavení exekuce. Konstatoval, že návrh na změnu exekutora nemá stejné procesní důsledky jako návrh na změnu účastníka řízení a že není důvod rozhodovat o změně exekutora, pokud by nový exekutor nebyl v řízení dále činný, například z důvodu zastavení exekuce. Tento závěr podtrhuje princip účelovosti soudního rozhodování a zároveň nepřípustnost formálního přístupového mechanismu, který nebere v potaz aktuální stav řízení, což může nadbytečně zatěžovat úřad.

K výkladu slova „*činný*“ bych užila ustanovení § 46 odst. 7 EŘ, dle kterého není soudní exekutor v exekuci činný, nemůže-li provádět veškerých potřebných úkonů k vedení exekuce a byl-li by omezen pouze na administrativní činnost – dle tohoto výkla-

³ WOLFOVÁ, J. a ŠTIKA, M. Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-114-8.s. 99-103.

⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 286/2021 Dz).

⁵ Exekuční soudy by byly neúměrně zahlceny, pokud by měly opětovně ve všech exekucích jmenovat nového soudního exekutora, zvláště za situace, kdy bude oprávněnému umožněno jej obratem opětovně změnit a mohla by tak nastat kolize daných pověření.

⁶ Jelikož je rozhodováno o jeho právech a povinnostech – lze jej v tomto řízení též považovat za účastníka, ačkoliv sám o sobě není účastníkem exekuce jako takové.

du by tedy exekuční soud neměl rozhodovat nejen u takových exekucí, které budou zastaveny, ale i u těch, které se dají považovat za přerušené, či zvláštní právní předpisy nedovolují soudnímu exekutorovi je provést.

Tuto domněnku potvrdil i Krajský soud v Praze v usnesení, č.j. 17 Co 70/2024, ze dne 6. března 2024, dle kterého by rozhodovat o změně soudního exekutora za trvání insolvenčního řízení povinného bylo krajně ne hospodárným procesním krokem, *vznikl by tím nárok na odměnu a hotové výdaje i nově pověřenému exekutorovi*.

Pokud by tedy soud mechanicky a bez přezkumu vydával pověření nového exekutora navrženého oprávněným pouze na základě ust. § 15 odst. 5 EŘ, aniž by zohlednil aktuální stav exekuce, může tímto zapříčinit narušení chodu exekuce či nadbytečnému navýšení nákladů.

Zasláním pověření dotčeným soudním exekutorům pro exekuční soud celý proces končí, vyvstávají tím další otázky jako například:

1. K jakému okamžiku dochází oficiálně ke změně exekutora, jestliže prosté pověření není rozhodnutím a nenabývá právní moci – lze vůbec určit přesný okamžik účinnosti změny?
2. Jak je zajištěna právní jistota účastníků řízení, pokud původní exekutor ještě po vydání pověření provede úkon – je tento úkon platný nebo exekutor jednal bez oprávnění?
3. Co se stane, pokud dojde k situaci, že jsou současně vydána dvě pověření nebo rozhodnutí ohledně různých exekutorů – kdo je pak oprávněn k vedení řízení a podle čeho by se určila přednost?
4. Nepřezkoumá-li exekuční soud podmínky k vydání pověření, či nejsou-li v souladu se skutkovým stavem, jedná se o pochybení?
5. Jak se může soudní exekutor bránit a případně jak má soudní exekutor postupovat, když povinný v exekuci ztratil způsobilost být účastníkem řízení?
6. Nevede neformální praxe vydávání prostého pověření v zájmu procesní úspornosti k oslabení soudního přezkumu a k systematickému omezování ochrany práv účastníků řízení?
7. Jak může být pověřen nový soudní exekutor, když o majetku zesnulého povinného je vedeno

dědické řízení, které doposud nebylo skončeno, a tedy nebyl ustanoven právní nástupce povinného?

8. Kdo má nárok na náhradu nákladů soudního exekutora, které byly před vydáním pověření přihlášeny do insolvenčního řízení povinného?
9. Kdo vydává příkaz k úhradě nákladů exekuce, jakožto závěrečnou listinu v exekuci, byla-li pohledávka včetně jejího příslušenství již na povinném vymožena, avšak soud v mezichase vydal pověření?
10. Exekuce již byla ukončena, o čemž byl soud informován, i přesto vydal pověření nového soudního exekutora – je pochybením nedošlo-li by k předání exekuce pro očividné důvody? Měl-li být po případném předání informován bývalý povinný?
11. V návrhu na změnu soudního exekutora jsou uvedeny skutečnosti, se kterými dosavadní soudní exekutor nesouhlasí, ale soud je ve svém pověření zopakuje, proč se dají považovat za soudem ověřená fakta – jak se může proti těmto „nařčením“ exekutor bránit?
12. Když mezi soudními exekutory již došlo k předání spisu, ale exekuční soud následně zrušil pověření, musí dojít k „navrácení“ spisu nebo stačí pouze doposlat nové dokumentace, jež nashromáždil druhý soudní exekutor?
13. Dojde-li ke zrušení pověření o změně soudního exekutora, v jaké lhůtě musí dojít k „navrácení“ spisu?
14. Kdo je ze soudních exekutorů oprávněn rozhodnout o návrhu na zastavení povinného, když bylo usnesení soudu prvního stupně zrušeno, ale ten doposud nevydal nové?
15. Kdo hradí náklady vzniklé soudnímu exekutorovi, předal-li exekuci, ale následně bylo odvolacím soudem usnesení prvního stupně zrušeno a návrh byl zamítnut (nebo jej vzal poté oprávněný zpět)?

Uvedené můžeme považovat za pouhý krátký výčet otázek, které jsou spojeny s ne tak výjimečnými situacemi, které mohou v exekucích nastat, aniž by je soud jakkoliv ve svém administrativním sdělení zohlednil.

Názorová shoda o postupu však nepanuje ani mezi exekučními soudy, což dokládá i rozporuplná judikatura – srov. usnesení Krajského soudu v Hradci

Králové, č.j. 21 Co 429/2023-63 ze dne 14. listopadu 2023 a usnesení Krajského soudu v Praze, č.j. 17 Co 419/2024, ze dne 26. listopadu 2024, Krajský soud v Hradci Králové potvrdil usnesení soudu 1. stupně, jímž bylo rozhodnuto o změně provádějícího soudního exekutora, zatímco Krajský soud v Praze rozhodl o zrušení usnesení soudu 1. stupně, jelikož má za to, že mělo být pouze vydáno pověření. Okresní soud v Karviné dokonce vydal usnesení, č.j. 49 EXE 1159/2016-29, ze dne 22. dubna 2025, jímž zastavil řízení o návrhu oprávněného na změnu soudního exekutora, protože dle něj došlo ke změně podle ust. § 15 odst. 5 EŘ, protože nejsou splněny podmínky pro řízení o návrhu oprávněného a současně vydal prostého pověření na navrhované soudní exekutora. Tyto rozdíly v praxi přispívají k právní nejistotě a podkopávají předvídatelnost rozhodovací činnosti soudů v oblasti změny soudního exekutora, a to zejména pro samotné soudní exekutory.

Návrhy na odstranění aplikačních rozporů v právní úpravě změny soudního exekutora

De lege ferenda lze doporučit legislativní zpřesnění, které by jasně rozlišovalo mezi situací, kdy je pověření oprávněné jako technicko-organizační úkon (zejména po jmenování nového exekutora do uvolněného úřadu), a situací, kdy je třeba vydat rozhodnutí podle ust. § 44b odst. 2 EŘ, které má procesní charakter a zasahuje do práv účastníků řízení.

Zákonodárce by dle mého měl minimálně:

1. Výslovně určit, že prosté pověření nelze použít v případech, kdy nebyl do uvolněného úřadu jmenován nový exekutor.
2. Doplnit ust. § 44b odst. 2 EŘ o výraznější výslovnou povinnost soudu rozhodnout usnesením, a to i v případě, že návrh oprávněného spadá pod režim ust. § 15 odst. 5 EŘ.⁷
3. Zavést mechanismus procesní obrany proti změně exekutora i v případě, kdy je změna provedena pověřením (např. přezkumná námitka).
4. Upřesnit, že k účinné změně exekutora může dojít až po právní moci rozhodnutí, pokud původní exekutor nesouhlasí s tvrzeným skut-

kovým stavem.

5. Výslovně zakotvit povinnost exekučním soudům přihlížet ke stavu řízení (např. skončená exekuce, insolvence, smrt povinného), aby nedocházelo k mechanickému vydávání pověření v právně nevhodných situacích.
6. Užívat postupu podle ust. § 15 odst. 5 EŘ pouze zanikl-li exekutorský úřad – z důvodu jeho neobsazení nebo do něj byl zvolen nový soudní exekutor.

Dále by mělo být i ať už komentářovou literaturou či judikaturou lépe upraveno:

1. K jakému okamžiku nastává účinnost změny soudního exekutora při prostém pověření, včetně právního režimu úkonů učiněných původním exekutorem po tomto okamžiku.
2. Postup, bylo-li soudní pověření zrušeno nebo návrh na změnu exekutora byl zpětvzat – včetně povinnosti vrátit spis, plnění a úkony zpět původnímu exekutorovi.
3. Postavení bývalého soudního exekutora při zpětvzetí návrhu na změnu a jeho nároky (např. náklady, ušlé výdaje).

Tato opatření by napomohla harmonizaci postupů soudu, posílila právní jistotu účastníků a odstranila riziko zneužití institutu prostého pověření jako prostředku k obejití rozhodovací činnosti soudů. Zejména by tím došlo k omezení nadužívání změny podle ust. § 15 odst. 5 EŘ, když má oprávněný stále možnost postupu podle ust. § 44b odst. 1 a 2 EŘ.

Proces změny soudního exekutora po zániku exekutorského úřadu, zejména ve spojení ust. § 44b odst. 1 a 2 EŘ s ust. § 15 odst. 5 EŘ, představuje právně i organizačně složitý režim, který je v praxi významně determinován nejen právními předpisy, ale především jeho výkladem soudy. A právě tato interpretační rovina činí celou oblast o to výrazněji problematickou. Exekuční soudy se totiž při rozhodování o změně exekutora neřídko uchylují k postupu, který spočívá v pouhém vydání prostého pověření, aniž by přistoupily k vydání formálního rozhodnutí, jak jim dle mého názoru prikazuje ust. § 44b odst. 2 EŘ. Jejich výsledný akt není sám o sobě rozhodnutím a neumožňuje obranu prostřednictvím opravných prostředků, je sporné, zda soud vůbec rozhodl o návrhu v právním smyslu

⁷ Ačkoliv mám za to, že označení úkonu jakožto „rozhodne“ je dostačující, aby bylo o návrhu rozhodnuto.

a zda byl zásah do práv soudního exekutora přiměřený.

Právě v tom spočívá jádro mé kritiky: oproti zákonnému postupu, který předpokládá věcný přezkum návrhu oprávněného, jeho odůvodnění a dává možnost reagovat všem dotčeným subjektům (zejména původnímu exekutorovi či jeho zástupci), nastává situace, že tvrzení oprávněného jsou přejímána soudy jako ověřená fakta a celý proces je redukován na administrativní úkon. Exekuční soudy tím přenášejí faktické důsledky svého postupu na exekutorské úřady, které v některých případech nemají reálnou možnost obrany – tím spíše, je-li úřad veden pouze zástupcem, který formálně postrádá vlastní pověření.

Výsledkem je situace, kdy návrhy na změnu soudního exekutora mohou být, a také někdy jsou, schváleny bez zohlednění skutkového stavu exekuce, a tedy vhodnosti návrhu na změnu soudního exekutora – bez ohledu na procesní způsobilost povinného, na běh insolvenčního či dědického řízení bez přihlídnutí ke skutečnosti, zda exekuce fakticky ještě trvá. Tím dochází k formálně rychlým, ale obsahově nepřezkoumatelným změnám, jejichž důsledkem mohou být zásahy do práv účastníků i k neodůvodněnému navýšení nákladů řízení – které nemohou být z důvodu ust. § 15 odst. 5 EŘ vynuceny na oprávněném.

Nadto se ukazuje, že judikatura v této oblasti není jednotná. Soudy různých stupňů přistupují k otázce změny exekutora rozdílně – někteří zastávají výklad, dle kterého o návrhu rozhodnou, jiní inklinují k výkladu účelovému, jehož důsledkem je faktické oslabení strany exekutora. U toho tedy panuje nejistota ohledně okamžiku účinnosti změny exekutora, je tím ovlivněna pověst původního exekutora, protože tvrzení oprávněného nejsou exekučním soudem přezkoumána, stejně jako nejistota nad tím, kdo je oprávněn činit určité procesní úkony v době, kdy je změna exekutora zpochybněna nebo dokonce zrušena odvolacím soudem. Soudní exekutoři těžce nemají prostor se řádně předem spolu domluvit na předávce, protože až samotným vydání pověření zjistí, že jsou takto nuceni učinit. Je přitom třeba zdůraznit, že samotné vyzvání podle ust. § 44b odst. 1 EŘ ještě neznamená, že ke změně exekutora skutečně dojde ve smyslu § 44b odst. 2 EŘ.

Z pohledu principu právní jistoty a ochrany práv účastníků řízení je nezbytné, aby proces změny

soudního exekutora probíhal za jasně stanovených podmínek, na základě rozhodnutí soudu a s možností obrany a teprve až poté, co o všem bude rozhodnuto, a tato rozhodnutí nabydou právní moci, bude exekuce předána – avšak případné předání si mohou soudní exekutoři sjednat před nabytím právní moci usnesení a být tak na něj připraveni již v okamžik nabytí právní moci. Exekuční soudy nesmějí rezignovat na svou povinnost návrh přezkoumat a odůvodnit své rozhodnutí – i kdyby tím mělo být pouze zjištění, že změna exekutora není účelná.

Závěrem lze říci, že současná praxe, která upřednostňuje jednoduchost před právní přesností, může vést k zásadnímu oslabení procesních jistot, zejména práva na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, vyhlášené pod č. 2/1993 Sb. Je proto žádoucí, aby zákonodárce přistoupil k úpravám právní úpravy a předešel tak dalším výkladovým nejasnostem, nebo takto alespoň učinily exekuční soudy samy – jakožto výsledek soudržnosti judikatury. Jen tak bude možné zajistit přezkoumatelné a právně ukotvené řízení o změně soudního exekutora, které nebude silně závislé na interpretační benevolenci jednotlivých soudů.

Poznámka: První část článku jsme uveřejnili v Kormorních listech č. 2/2025. Přečíst si ho můžete také na www.ekcr.cz.

Článek on-line si přečtete zde:

Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.

soudní exekutor EÚ Frýdek-Místek

Oslava kreativního právního myšlení aneb příběh o tzv. Berlínském modelu

Pro neprávnicka se může zdát právo suchým výkladem zákonů. Taktéž se obecně traduje, že právo je vždy o krok za skutečností, kterou nikdy nemůže dohnat. Pro mne je právo živý organismus. Je vypravěčem, který tvoří příběhy. Rád bych se s Vámi, mí ctění kolegové, podělil o jeden takový inspirativní příběh. Třeba přispěje k tomu, že i u nás bude právo odrážet potřeby praxe a spravedlnosti.

6. června 2025 se pod záštitou Německo-českého spolku právníků a Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky konalo setkání na téma „Vymáhání práva v České republice a Německu“. Mezi mnoha fundovanými referenty byla i naše německá kolegyně Oberlandesgerichtsvollzieren Doreen Donner. Její přednáška ohledně německého systému výkonu rozhodnutí měla mezi mnoha dalšími dva zajímavé instituty. Tzv. Berliner Räumung (též „Berliner Modell“) a způsob provádění prohlášení o majetku „Vermögensauskunft“ s výsledným seznamem majetku „Vermögensverzeichnis“.

V tomto příspěvku bych se rád věnoval právě tzv. Berlínskému vyklizení, protože při troše právní invence je použitelný popř. zakotvitelný i v našem právním řádu.

Vlastníci nemovitostí v Německu před rokem 2005 naříkali na zkostratělou, drahou a pomalou úpravu možnosti vyklizení nemovitostí. Při vyklizení se vždy pravidelně odstraňoval veškerý majetek vyklizované osoby, který byl dále za peníze skladován. Německá úprava tehdy byla ještě tak přísná k vlastníkům, že ti nesli náklady na vyklizení a nemohli je přenášet na vyklizované.

Proto právní zástupce jednoho takového vlastníka bytu v Berlíně vymyslel konstrukci, která měla klientovi ušetřit náklady na vyklizení a dlouhé skladování. Využil stávající úpravu zástavního a zadržovacího práva **Vermieterpfandrecht** (zástavní právo pronajímatele) na veškerý movitý majetek nájemce v bytě podle § 562 německého občanského zákoníku (**dále jen BGB**) v kombinaci s návrhem na omezené vyklizení spočívající v pouhé výměně zámku soudním vykonavatelem. To vyvolalo spor s vyklizovaným nájemcem. Spor doputoval až k německému Nejvyššímu soudu **Bundesgerichtshof (dále jen BGH)**.

Klíčové body sporu:

1. Návrh na omezení exekuce:

Pronajímatel požadoval, aby exekuce podle § 885 ZPO byla omezena **pouze na vydání bytu** (výměnou zámku), **bez fyzického odstranění nájemcova majetku**. Tím chtěl ušetřit náklady na stěhování a skladování. Argumentoval tím, že přeci má k majetku nájemce zákonné zástavní a zadržovací právo. Když takové právo uplatní, není pak potřeba žádné předměty z nemovitosti vyklízet, protože jsou zadrženy.

2. Odpor nájemce:

Nájemce tvrdil, že **ne všechny předměty v bytě podléhají Vermieterpfandrechtu**, a proto nelze exekuci tímto způsobem omezit. Existuje totiž tzv. Pfändungsschutz – tedy nezabavitelné věci typu českého obvyklého vybavení domácnosti. A proto trval na klasické vy-

klizovací exekuci podle § 885 německého občanského civilního řádu (**dále jen ZPO**).

3. Postup soudů nižších instancí:

- **Amtsgericht Neukölln** (AG Neukölln) a **Landgericht Berlin** (LG Berlin) původně rozhodly, že exekutor musí provést **kompletní vyklizení bytu** včetně odstranění všech věcí.
- Argumentovaly, že sporná otázka rozsahu zástavního a zadržovacího práva znemožňuje omezení exekuce.

4. Rozhodnutí BGH ze 17. 11. 2005 (I ZB 45/05)

BGH zásadně změnil přístup a rozhodl, že:

- Pronajímatel **může exekuci omezit na vydání bytu** (Berliner Räumung), i když existuje spor o rozsah zástavního práva.
- Exekutor **není povinen fyzicky odstranit věci**, pokud pronajímatel uplatní zástavní právo na veškerý movitý majetek v bytě.
- Úkolem exekutora je pouze **zajistit držbu bytu pro pronajímatele** (např. výměna zámku), nikoli řešit spory o vlastnictví konkrétních předmětů.

Toto rozhodnutí položilo právní základ pro **tzv. Berlínský model**.

Následně tato judikaturou potvrzená praxe byla zákonem o změně nájemního práva „**Mietrechtsänderungsgesetz 2013**“ zakotvena i do civilního soudního řádu novým § 885a „**ZPO**“ **od 1. 5. 2013**. Důvodová zpráva k tomuto zákonu (**BT-Drucksache 17/10488**) uváděla jako cíl tyto skutečnosti:

1. Kodifikace judikatorní praxe

Cílem bylo zakotvit do zákona již existující praxi tzv. **Berliner Räumung**, kterou do té doby upravovala pouze judikatura BGH (např. rozhodnutí z 17. 11. 2005, Az. I ZB 45/05).

2. Zefektivnění vymáhání

Novelizace měla snížit náklady a administrativní zátěž pro soudy a exekutory tím, že:

- **Zrušila povinnost soudního vykonavatele organizovat stěhování** (§ 885a odst. 1 ZPO).
- **Omezila odpovědnost pronajímatele** pouze na úmysl a hrubou nedbalost při nakládání s nájemcovým majetkem (§ 885a odst. 3 ZPO).

3. Právní jistota pro strany

Novelizace explicitně:

- Definovala **1měsíční lhůtu** pro nájemce k převzetí věcí (§ 885a odst. 4 ZPO).
- Upravila **dokumentaci věcí** exekutorem (fotografická dokumentace v elektronické podobě – § 885a odst. 2 ZPO).

4. Ekonomický aspekt

Důvodová zpráva zdůrazňovala potřebu snížit náklady exekucí pro stát i pronajímatele. Náklady na Berliner Räumung byly nově zařazeny mezi „**nutné náklady exekuce**“ (§ 885a odst. 7 ZPO), což umožnilo jejich přenesení na dlužníka.

5. Harmonizace s Vermieterpfandrecht

Novelizace propojila exekuční řízení se **zástavním právem pronajímatele** dle § 562 BGB. Pronajímatel mohl nyní legálně využít věci v bytě k úhradě dluhů, aniž by riskoval porušení vlastnických práv nájemce.

Právní úprava

- **§ 885a ZPO:** Umožňuje, aby byl exekuční návrh omezen pouze na zajištění držby prostor (Wohnungsbesitzverschaffung) pro věřitele, aniž by soudní vykonavatel musel zajišťovat odvoz a uskladnění movitých věcí dlužníka.
- **Vermieterpfandrecht (§ 562 BGB):** Pronajímatel může uplatnit zástavní právo na movité

věci nájemce v bytě za účelem zajištění neuhrazeného nájemného.

Postup při tzv. Berlínském modelu popř. Berlínském vyklizení

- 1. Exekuční titul:** Pronajímatel musí mít pravomocný a vykonatelný rozsudek nebo jiný exekuční titul na vyklizení.
- 2. Podání návrhu:** Návrh na exekuční vyklizení se podává soudnímu vykonavateli, který je pověřen pouze zajištěním držby – obvykle výměnou zámku.
- 3. Movité věci nájemce:** Ty zůstávají v bytě. Pronajímatel může uplatnit zástavní právo na věci, které jsou k tomu způsobilé (např. za neuhrazené nájemné).
- 4. Dokumentace věcí:** Soudní vykonavatel musí movité věci v bytě zadokumentovat, obvykle fotograficky, kvůli důkazní ochraně.
- 5. Výzva k vyzvednutí:** Nájemce je vyzván, aby si věci během určité lhůty vyzvedl. Po uplynutí lhůty může pronajímatel věci, na které má zástavní právo, zpeněžit; ostatní musí vydat nebo zlikvidovat.
- 6. Náklady:** Náklady na Berlínský model jsou výrazně nižší – často jen několik set eur oproti tisícům eur u klasické exekuce, protože odpadá odvoz a skladování věcí.

Výhody a nevýhody

Výhody:

- Výrazná úspora nákladů (žádné stěhování a skladování). Tyto náklady nenese vlastník, ale ani nejsou přenášeny na povinného, protože jednoduše **nevzniknou**.
- Rychlejší zajištění držby pro pronajímatele.

Nevýhody:

- Pronajímatel musí sám řešit vyklizení a likvidaci věcí po uplynutí lhůty.
- Riziko odpovědnosti za škodu, pokud s věcmi nájemce nenaloží správně.

No, posuďte sami. Není to krásný příklad kreativního využití stávajících právních instrumentů za účelem spravedlivého, praxiblízkého a pro obě strany ekonomicky výhodného řešení?

Článek on-line si přečtete zde:

text: Mgr. Michael Glogr

exekutorský koncipient Exekutorského úřadu Praha 4, JUDr. Ivety Glogrové

Konkurence zastavování marných a bagatelních exekucí

Konfuzní novelou zákona č. 120/2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále jen „exekuční řád“), tj. zákonem č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „konfuzní novela“), bylo zavedeno několik dnes již dobře známých důvodů k zastavení exekučního řízení. V současnosti stále nejdiskutovanější z nich je tzv. zastavování bezvýsledných exekucí po šesti letech, který byl modifikován novelou provedenou zákonem č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů, tedy zákonem, který zavedl speciální úpravu tzv. Milostivého léta II. A naposledy byl v oblasti důvodů zastavování pro marnost přijat zákon č. 255/2023 Sb.

Účinnost

Zastavování exekucí po šesti letech

Zastavování tzv. marných exekucí po šesti letech je již zavedeným důvodem pro zastavování exekucí (přesto asi nejdiskutovanější otázkou v exekuční činnosti posledního roku), ve kterých nedošlo ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti, upraveným v ust. § 55 odst. 7 an. exekučního řádu. Tato úprava se použije i na řízení zahájená přede dnem, kdy tato úprava nabyla účinnosti, tj. 1. 1. 2022. Nicméně tato lhůta neuplynula dříve než jeden rok ode dne, kdy uvedená úprava nabyla účinnosti, tedy ne dříve než 1. 1. 2023.

Do šestileté lhůty, ve které se zkoumá, zda došlo k vymození částky, se započítává i doba přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, ve které nedošlo ani k částečnému vymození vymáhané povinnosti. To se týká těch řízení, ve kterých usnesení o nařízení exekuce nabylo právní moci před více než třemi lety před nabytím účinnosti této novely, tedy řízení, kde

tato skutečnost nastala před 1. 1. 2013 nebo řízení, ve kterých nastaly skutečnosti ust. § 52 odst. 1 písm. a) a b) exekučního řádu (dále také “pravomocnost exekuce”).

Bagatelní věci

Zastavování tzv. marných bagatelních exekucí je upraveno v ust. bodů 18. až 24. článku IV části druhé zákona č. 286/2021 Sb., tedy v přechodných ustanoveních konfuzní novely upravující exekuční řád. Tato úprava dle části deváté článku XII nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2022.

Okruh řízení

Zastavování exekucí po šesti letech

Předpokladem pro zastavení exekuce je to, že po nabytí právní moci usnesení o nabytí právní moci o nařízení exekuce nebo od vyznačení doložky provedení exekuce nebyla ani částečně uspokojena vymáhaná povinnost v uplynulých šesti letech. Tato úprava se nepoužije, je-li v exekuci postížena nemovitá věc a soudní exekutor tedy rozhodl o provedení exekuce prodejem nemovité věci. Tato úprava se rovněž nepoužije na řízení, ve kterých je vymáhaná nepeněžitá povinnost.

Bagatelní věci

Dle ust. bodu 18. článku IV části druhé zákona č. 286/2021 Sb. se užije na ta řízení, ve kterých usnesení o nařízení exekuce nabylo právní moci před více než třemi lety před nabytím účinnosti této novely, tedy v řízeních, kde tato skutečnost nastala před 1. 1. 2013 nebo na ta řízení, ve kterých nastaly skutečnosti ust. § 52 odst. 3 písm. a) a b) exekučního řádu ve znění účinném do dne nabytí účinnosti této novely před více než 3 lety přede dnem nabytí účinnosti této novely a ve kterých vymáhaná peněžitá povinnost nepřevyšuje částku 1 500 Kč.

Předmět řízení

Tato úprava se vztahuje na všechna exekuční řízení, která splňují výše uvedené podmínky, kromě těch, v nichž byla postížena nemovitost (v případě marných exekucí).

V této souvislosti je zajímavé zmínit, že za postížení nemovité věci by se nemělo považovat zřízení exekutorského zástavního práva dle ust. § 69a ex.ř. ve znění účinném před „velkou novelou exekučního řádu“ provedenou zákonem č. 139/2015 Sb. V tomto ohledu rozhodoval i Městský soud v Praze ve věci sp. zn. 14 Co 92/2024, který dospěl k závěru, že vzhledem k odlišnostem provedení exekuce zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech na straně jedné a prodejem nemovitostí na straně druhé, zejména pak k tomu, že exekutorské zástavní právo neplnilo funkci uhrazovací, nýbrž jen zajišťovací, nevedlo k uspokojení oprávněného a jeho prostřednictvím nedocházelo k přímému postížení (zpeněžení) majetku povinného tak, jako tomu bylo a je u prodeje nemovitostí, že zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitostech není „postížením nemovité věci“ ve smyslu ust. § 10 odst. 1 věta druhá zákona č. 214/2022 Sb., po jehož dobu by se stavěl běh 12leté doby uvedené v § 55 odst. 11 věta čtvrtá ex.ř.

V exekučních řízeních, která jsou vymezena výše jako bagatelní, v nichž soudní exekutor vyzval oprávněného ke sdělení, zda souhlasí se zastavením exekuce, a v případě jeho nesouhlasu oprávněného soudní exekutor vyzve ke složení zálohy na další vedení exekuce ve výši 500 Kč + DPH dle ust. § 12 odst. 4, vyhlášky č. 330/2001 Sb., exekutorského tarifu. V případě, že oprávněný zálohu na další vedení exekuce na účet soudního exekutora složí, je třeba zkoumat povahu takové složené zálohy a dopady, které její složení má.

Vliv složení zálohy na náklady exekuce (dle ust. § 90 e.ř.) na další vedení exekuce

Bagatelní věci

Zákon výslovně neřeší vztah mezi složenou zálohou na náklady exekuce ve smyslu ust. § 90 e.ř. a zálohou na náklady exekuce dle bodu 18 přechodných ustanovení konfuzní novely. S ohledem na to, že zákonodárce důsledně odděluje pojmy „zálohy na náklady

exekuce“ v ust. § 90 e.ř. a „zálohy na další vedení exekuce“ v přechodných ustanoveních konfuzní novely, nelze a priori vycházet z toho, že tyto zálohy slouží ke stejnému účelu.

Z ust. § 90 e.ř. plyne, že exekutor má právo požadovat přiměřenou zálohu na náklady exekuce, přičemž její maximální výši upravuje vyhláška č. 330/2001 Sb., exekutorský tarif. Spotřebovaná záloha na náklady exekuce se stává nákladem oprávněného a je vymáhána ve vlastním exekučním řízení. Nespotřebuje-li exekutor vybranou zálohu na náklady exekuce při zastavení řízení, je povinen ji v usnesení o zastavení řízení, resp. v příkazu k úhradě nákladů exekuce, vyúčtovat. S ohledem na zavedenou praxi, že do účinnosti konfuzní novely exekuční řízení nebyla zastavována, ve smyslu ust. § 268 odst. 1 písm. e o.s.ř., pro nemajetnost, není nezbytné se způsobem vyúčtování zálohy příliš zabývat, stejně tak to není potřeba tehdy, pokud je exekuce zastavena proto, že její zastavení navrhl ten, kdo navrhl její nařízení; první případ se neděje, v druhém případě je její osud prostý a stává se nákladem toho, kdo zastavení řízení zavinil, tedy oprávněného.

Situace se stala složitější, pokud vedená exekuce přežila do účinnosti konfuzní novely a nebylo v ní ničeho vymoženo. Ačkoliv soudní exekutor byl (ne)spotřebovanou zálohu na náklady exekuce povinen vyúčtovat v případě zastavení exekuce dle ust. § 88 odst. 2 písm. e) e.ř. v příkazu k úhradě nákladů exekuce, resp. usnesení o zastavení exekuce, tak ust. bodu 18 přechodných ustanovení konfuzní novely nedávala soudnímu exekutorovi příliš prostoru k výkladu této normy i kdyby k vyčerpání složené zálohy nedošlo (což je spíše stejně teoretická otázka vzhledem k době běhu většiny bagatelních exekucí), vzhledem k tomu, že soudní exekutor je povinen vyzvat oprávněného po jeho nesouhlasu se zastavením takové exekuce ke složení speciální zálohy na náklady exekuce, která je stanovena přechodným ustanovením vyhlášky č. 517/2021 Sb., kterou se provádí konfuzní novela. Je tedy zanedbatelné, zda před tím oprávněný zálohu na vedení exekuce složil a exekutor ji vyčerpal či nikoliv. Takový závěr stěží může být překvapivý, když její výši ministerstvo stanovilo na 500 Kč, které stěží pokryjí náklady na poštovné spojené s úkony při zastavení řízení, tím spíše s náklady spojenými při vyzývání oprávněného k souhlasu se zastavením bagatelních věcí, jež zákonodárce soudním exekutorům uložil. Z výše uvedeného tedy můžeme

uzavřít, že záloha na náklady (bagatelní) exekuce je soudním poplatkem sui generis, neboť je zanedbatelné, zda oprávněný složil dříve již jinou zálohu na náklady exekuce¹, zda ji exekutor (ne)vyčerpal, pouze s tím, že tuto zálohu je povinen soudní exekutor vyúčtovat při pozdějším zastavení exekuce dle ust. § 88 odst. 2) písm. e) e.ř. a případně jej později účastníku řízení vrátit.

Marné exekuce

Obdobně jako zákon neřeší vztah mezi složenou zálohou ve smyslu ust. § 90 e.ř. a zálohou na náklady exekuce v bagatelních věcech, tak zákon rovněž neřeší vztah mezi složenou zálohou na náklady exekuce dle ust. § 90 e.ř. a zálohou na další vedení exekuce dle ust. § 55 odst. 8 e.ř.

V případě, že je „pravomocná“ exekuce vedena déle než šest let a nebylo v ní ničeho vymoženo (v původním znění – nebylo v ní vymoženo ani tolik, aby byly pokryty náklady), je soudní exekutor povinen vyzvat oprávněného, zda souhlasí se zastavením exekuce pro její marnost a v případě jeho nesouhlasu, nejedná-li se o privilegovaného oprávněného, který je od povinnosti složit zálohu osvobozen, ke složení zálohy ve výši 500 Kč dle ust. § 12 odst. 4 exekutorského tarifu.

Nicméně v tomto případě je zákonodárce odlišuje již terminologicky a je zřejmé, že koncepce zálohy na další vedení exekuce byla zvolena s ohledem na to, že nelze soudní exekutory nutit vést tyto nemrtvé, nekonečné a nevymahatelné exekuce donekonečna, a to na jejich náklady. Oprávněné zvolená koncepce má motivovat k vyjádření (obvykle spíše konkludentního) souhlasu se zastavením exekuce nebo ke složení zálohy, která má pokrýt vedení exekuce po další tři roky a k tomuto může vyzvat oprávněného ještě podruhé, poté exekuci zastaví. K čemu tento systém má motivovat povinné, nechme pro účely tohoto článku raději nezodpovězeno.

Na vztah mezi vybranou zálohou na náklady exekuce podle ust. § 90 e.ř. a zálohou nebo zálohami na další vedení exekuce je možné uplatnit obdobně to, co bylo popsáno výše v případech bagatelních věcí.

Plynutí času

S ohledem na to, že analyzovaná ustanovení konfuzní novely v původním znění nabyla účinnosti 1. ledna 2022, tak se můžeme ještě nikoliv krátkou dobou potýkat s různými konflikty mezi úpravou vymáhání bagatelních věcí a obecnou úpravou exekucí marných.

Podle ustanovení § 55 odst. 7 e.ř. maximální doba trvání exekuce od okamžiku, kdy se stala pravomocnou, nesmí překročit 12 let, tedy 6 + 3 + 3 roky, tj. dvakrát složená záloha na další vedení exekuce, nebylo-li ničeho z vymáhané povinnosti vymoženo, nebo od doby, kdy došlo k poslednímu vymožení plnění, podle toho, co nastalo později a pokud nebyl přerušen běh této dvanáctileté doby. V případě, že doba trvání již byla dvakrát prodloužena, soudní exekutor již nevyzývá oprávněného ke složení zálohy, ale vyzve jej k vyjádření, zda souhlasí se zastavením exekuce, což vede k poněkud absurdně procesně složitému a nákladnému postupu; nicméně k tomuto postupu se přiklonil i Nejvyšší soud a autor se tomuto rozhodnutí věnuje níže.

Zdá se, že zákon v otázce maximální doby běhu exekuce mluví jasně a maximální doba trvání marného řízení je 12 let. Znamená to, že je zde skupina oprávněných, jejichž exekuce k soudním exekutorům napadly v letech 2011 – 2013 (pokud by chtěli využít maximální dobu trvání exekuce), byli poprvé či podruhé vyzváni méně než tři roky před uplynutím maximální doby trvání exekuce ke složení zálohy na další vedení exekuce a za zaplacenou zálohu na další vedení exekuce nemohou očekávat, že soudní exekutor povede jejich exekuce po dobu dalších tří let.

K obdobnému závěru dospěl např. Krajský soud v Hradci Králové v rozhodnutí sp. zn. 17 Co 103/2023. Ten výslovně zdůraznil, že dvanáctiletá lhůta představuje maximální hranici přípustné délky bezvýsledné exekuce. Její uplynutí tak samo o sobě zakládá důvod k zastavení exekuce, aniž by bylo nutno před tímto okamžikem zasílat oprávněnému další výzvy dle § 55 odst. 7 e.ř. Překročení zákonem stanoveného maxima totiž dle soudu znamená, že pokračování exekuce je vyloučeno a výklad, který by této větě přisuzoval pouze „informativní“ význam, by popřel účel celé novely – ukončit dlouhodobě marná řízení.

Na druhé straně Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 20 Cdo 598/2024 připustil, že i po uplynutí dvanáctileté doby nelze exekuci „bez dalšího“ zastavit, aniž by oprávněný dostal možnost vyjádřit se k dosavadní bezvýslednosti řízení. Výzva oprávněnému tu plní spíše notifikační funkci. Podle Nejvyššího soudu je tedy třeba zachovat rovnováhu mezi jasně vymezeným časovým limitem a ochranou legitimního očekávání oprávněných, kteří byli do té doby vyzýváni k zálohování dalšího vedení řízení. Nicméně z rozhodnutí plyne, že nemožnost oprávněného vyjádřit se (v případě, že nebyla zaslána výzva) není důvodem ke kasaci, pokud oprávněný má možnost vyjádřit se k tomuto v průběhu odvolacího řízení (ve věci zastavení řízení pro marnost). Tento výklad autor nepovažuje za rozumný a souladný s účelem zákona ani s raciem přijaté úpravy a bude proto nad míru zajímavé sledovat, zda Nejvyšší soud setrvá na tomto svém výkladu i v budoucnu.

Složitější otázka nastane, jestliže je zde exekuce, která byla zahájena v období pěti, osmi a jedenácti nebo více let přede dnem účinnosti konfuzní novely a je zároveň bagatelní.

V případě, že by v jedné exekuci nastal důvod pro zastavení exekuce kvůli marnosti bagatelní exekuce a zároveň by nastaly důvody pro zastavení exekuce pro její bezvýslednost, je otázka priority důvodu složitější. Ve většině případů jeden z důvodů nastal nebo nastane dříve, ten by jistě měl mít přednost.

Může ovšem nastat i situace, že podmínky pro zastavení exekuce nastanou ve stejný den. Například při skončení oddlužení povinného, po kterém nebyl osvobozen od placení neuspokojených pohledávek. S ohledem na to, že způsob a podmínky zastavení bagatelních exekucí je upraven v přechodných ustanoveních konfuzní novely, kterou se zavádí rovněž i úprava zastavování exekucí marných, je možné tuto úpravu systematickým výkladem vnímat jako speciální k úpravě obecné (v tomto pohledu marné exekuce). A to jednak s ohledem na systematiku této novely (v přechodných ustanoveních) a také proto, že tato úprava je nezbytně přechodná, tedy dočasná. Její podmínky budou naplněny jednorázově a opakovat se již nebudou. Rovněž je na tuto úpravu třeba

hledět pomocí teleologického, resp. historického výkladu, kdy nelze přehlížet motivaci zákonodárce tuto úpravu přijmout, a sice zastavit maximální počet exekucí, které zvyšují zatížení systému exekučních soudů a soudních exekutorů, zatěžují povinné dopady exekucí; ačkoliv se dopady takto zastavených exekucí snažil kompenzovat soudním exekutorům i oprávněným. V neposlední řadě není možné přehlédnout to, že i povinnému tato úprava přináší „znaturálnění“ jeho povinností, které je nutné také zohlednit.

Proto po odpadnutí překážek pro zahájení úkonů pro zastavení bagatelních exekucí bude pokračovat dle ust. čl. IV bod 18. an. zákona č. 286/2021 Sb., nepřesáhne-li doba běhu exekuce 12 let, pak exekutor exekuci zastaví bez dalšího.

Rovněž pokud byla exekuce zahájena před pěti až osmi lety před rokem účinnosti konfuzní novely a soudní exekutor dle bodu 18 jejích přechodných ustanovení vyzval oprávněného ke složení zálohy a oprávněný zálohu ve výši 500 Kč + DPH dle přechodných ustanovení vyhlášky č. 517/2021 Sb. čl. IV složil (v opačném případě by soudní exekutor exekuci zastavil). Ust. bodu 18 přechodných ustanovení konfuzní novely stanoví, že soud nerozhodne o návrhu na zastavení pro nemajetnost bez návrhu nebo návrh na zastavení exekuce podaný před složením zálohy, o němž do složení zálohy nebylo rozhodnuto nebo po složení zálohy na náklady exekuce ve smyslu zálohy na náklady (bagatelní) exekuce zamítne.

Touto otázkou se zabýval i Krajský soud v Praze v rozhodnutí sp. zn. 17 Co 88/2024 a zdůraznil, že jakmile je aplikována speciální úprava bagatelních exekucí, není již možné současně navrhnout zastavení exekučního řízení pro marnost po dobu tří let od složení zálohy pro další vedení exekuce. Soud tak přiznal úpravě bagatelních exekucí povahu lex specialis, resp. přednost složené záloze² dle této úpravy.

Toto rozhodnutí vychází ze systematiky zákona, kdy institut zálohy na další vedení exekuce je specificky konstruován právě pro případy bagatelních pohledávek. Pokud oprávněný zálohu složí, není prostor k posouzení exekuce jakožto bezvýsledné, i kdyby

¹ Opačně Svoboda in SVOBODA, Karel; JÍCHA, Lukáš; KREJSTA, Jan; HOZMAN, David; ÚŠELOVÁ, Veronika et al. Exekuční řád: komentář. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-863-4, s 435.

² ...oprávněná složením zálohy podle výzvy soudního exekutora zajistila, že exekuce bude nadále pokračovat s tím, že exekuční soud po dobu 3 let od složení zálohy na náklady exekuce nerozhodne o zastavení exekuce pro nemajetnost bez návrhu a návrh na zastavení exekuce pro nemajetnost podaný před složením zálohy na náklady exekuce, o kterém do složení zálohy na náklady exekuce nebylo rozhodnuto, nebo podaný po dobu 3 let od složení zálohy na náklady exekuce zamítne (srov. odst. 8 tohoto usnesení)... Usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 17 Co 88/2024 ze dne 14. března 2024.

její délka či stav vymození odpovídaly obecným kritériím pro zastavení. Tento závěr je z pohledu praxe významný: povinný se nemůže dovolávat marnosti, jestliže oprávněný aktivně využil možnost udržet řízení složením zálohy.

V případě, že v exekuci, kde došlo ke složení zálohy na další vedení exekuce (v bagatelní věci) oprávněným, není postižena nemovitá věc soudním exekutorem, a uplynulo právě 6 až 12 let (nikoliv po účinnosti konfuzní novely) od vyznačení DPE či právní moci usnesení o nařízení exekuce, může exekutor vyzvat oprávněného ke složení zálohy na náklady exekuce. Existují dva přístupy k tomuto konfliktu – prvním je, že tyto zálohy spolu nesouvisí, že se jedná o dvě svébytné úpravy, jak s ohledem na zvolené pojmosloví zákonodárcem, tak na systematiku zákona. Druhým přístupem je možné dojít k tomu, že první přístup nemůže obstát pro vlastní účel zálohy na další vedení exekuce – tedy proto, aby exekuce vedená na návrh oprávněného byla zastavena pro nemajetnost povinného, ať už na návrh či bez něj, přestože zálohu složil právě proto, aby tato exekuce z tohoto důvodu zastavena být nemohla, ačkoliv je jinak nazvána. Autor se kloní k druhému závěru, shodně Kasíková³ a Molák⁴, opačně Svoboda⁵.

V případě, že v exekuci, kde došlo ke složení zálohy na další vedení exekuce (v bagatelní věci) oprávněným a uplynulo 12 let, pak exekutor exekuci bez dalšího zastaví. Zde již nelze hledat žádné beneficium složené zálohy, neboť oprávněný složil zálohu na další vedení exekuce s vědomím, že maximální doba trvání exekuce, ve které není ničeho vymoženo/vymáháno, nesmí přesáhnout dobu 12 let dle ust. § 55 odst. 11 e.ř.

Střet smluvní a zákonné zálohy

Povahou zákonné zálohy na další vedení exekuce se zabýval i Krajský soud v Praze v rozhodnutí ve věci sp. zn. 17 Co 123/2024. Oprávněná v dané věci argumentovala existencí smluvního ujednání se soudním exekutorem. Ve smlouvě o provádění exekucí se smluvní strany měly dohodnout, že soudní exekutor nebude požadovat po oprávněné zálohu na náklady

exekuce. Oprávněná, vědoma si změny v právní úpravě ust. § 55 e.ř., se nicméně i za této situace domnívala, že požadavek na placení jakékoliv zálohy na provedení exekuce je v rozporu s platně uzavřenou smlouvou. Oprávněná uvedla, že se nikdy nedovolovala zvlášť závažných důvodů, pro které by měla být zproštěna od složení zálohy na náklady exekuce, ale že se domáhá tohoto zproštění z jiného zvlášť závažného důvodu, kterým je platně uzavřená smlouva o provádění exekucí se soudním exekutorem.

Odvolací soud však konstatoval, že zákonnou povinnost nelze smluvně vyloučit ani modifikovat. Povinnost složit zálohu podle § 55 odst. 8 a násl. e.ř. má kogentní charakter a nelze ji proto relativizovat předchozími smluvními závazky. Soud uvedl, že na základě smluvního ujednání mezi oprávněnou a soudním exekutorem (navíc smlouvou uzavřenou daleko před platností nové úpravy) nelze sjednat výluku z aplikace ust. § 55 odst. 8 e.ř. jako kogentního zákonného ustanovení a soudní exekutor je povinen při naplnění podmínek uvedených v ust. § 55 odst. 7 a 8 e.ř. zálohu vyměřit (neshledá-li výjimky uvedené v ust. § 55 odst. 9 a 10 e.ř.). Nebude-li tak záloha zaplácena, pak soudní exekutor exekuci zastaví.

Priorita některých důvodů pro zastavení

Rozhodovací praxe se v posledních letech vyprofilovala ve směru k jednoznačnému určení hierarchie jednotlivých důvodů zastavení exekuce. Ačkoliv je § 55 e.ř. systematicky koncipován jako obecná úprava, nelze jej aplikovat izolovaně. Je nutné přihlížet k tomu, zda ve věci neexistuje dříve nastupující, povahou závažnější důvod, jenž činí samotnou exekuci nepřipustnou od počátku. Je proto nutné zkoumat vztah mezi bezvýsledností a nicotností exekučního titulu.

Jedním z rozhodnutí obecných soudů, který se touto otázkou zabývá, je rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ve věci sp. zn. 8 Co 149/2024, kde soud dovodil, že nicotnost exekučního titulu (zde rozhodčí

nález vydaný na základě neplatné doložky) je důvodem prioritním. Jinými slovy, není přípustné, aby soudní exekutor či exekuční soud obcházel zjištění nevykonatelnosti titulu s odkazem na obecnou bezvýslednost. Pokud je titul vadný ex tunc, je nezbytné nejprve zohlednit tuto skutečnost a exekuci zastavit pro její nepřipustnost. Je proto nezbytné brát na zřetel, že ochranu nepožívá formalistické využití méně přísného důvodu zastavení, pokud by tím byla oslabena ochrana povinného proti nevykonatelnému titulu. Tím byl potvrzen ústavně konformní výklad, který dává prioritu kvalitě exekučního titulu před prostým během času.

Ústavní soud v usnesení sp. zn. IV. ÚS 397/24 dal obiter dictum za pravdu závěrům obecného soudu (obdobně jako výše), že přednost má vždy důvod spočívající v neexistenci či nevykonatelnosti titulu.

Z uvedené argumentace soudů tedy lze dovodit, že exekutor, který by se rozhodl exekuci zastavit pouze pro bezvýslednost, ačkoliv měl k dispozici indicie o nezpůsobilosti titulu, riskuje označení svého postupu za zneužití procesního práva.

Závěr

V případě souběhu důvodů pro zastavení exekuce z důvodu marnosti bagatelní exekuce a pro bezvýslednost exekuce je nutné určit prioritu těchto důvodů. Pokud nastanou současně, je třeba přihlédnout k systematickému a teleologickému výkladu právní úpravy, přičemž úprava bagatelních exekucí v přechodných ustanoveních konfuzní novely má speciální povahu vůči obecné úpravě marných exekucí. To nic nemění na tom, že je potřeba zkoumat i specifické důvody pro zastavení - tedy například popsaný důvod spočívající v neexistenci či nevykonatelnosti exekučního titulu; teprve není-li dán, nastupují zvláštní a obecné důvody “marnosti”.

Je-li titul způsobilý a splněny podmínky pro zastavení v bagatelních věcech, uplatní se lex specialis – přechodná ustanovení konfuzní novely. Složením zálohy na další vedení exekuce (v režimu bagatelních věcí) oprávněný dočasně „blokuje“ paralelní uplatnění obecné marnosti. Nicméně dvanáctiletá doba představuje absolutní maximum délky běhu bezvýsledné exekuce.

Článek on-line si přečtete zde:

³ Kasíková in KASÍKOVÁ, Martina, JIRMANOVÁ, Miroslava, HUBÁČEK, Jaroslav, PLÁŠIL, Vladimír, ŠIMKA, Karel, KUČERA, Zdeněk, NEKOLA, Václav. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 495.

⁴ Molák in MOLÁK, Stanislav; KREJSTA, Jan; JAROŠ, Vojtěch; KOCINEC, Jaroslav; KÜHN, Zdeněk et al. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Kodex. Praha: Wolters Kluwer.

⁵ Svoboda in SVOBODA, Karel, JÍCHA, Lukáš, KREJSTA, Jan, HOZMAN, David, ÚŠELOVÁ, Veronika, KOCINEC, Jaroslav a kol. Exekuční řád. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 435.

Mgr. Olga Zumrová

vedoucí Oddělení právní služby HRDP a PRV, Státní zemědělský intervenční fond

Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova

Nové programové období Společné zemědělské politiky přináší řadu změn v poskytování víceletých plateb a dotací. Článek podrobně vysvětluje, jak fungují neprojektová opatření Programu rozvoje venkova, na jaké oblasti jsou cíleny a jaké legislativní podmínky musí žadatelé splnit. Text doplňuje praktický návod, jak efektivně ověřit, zda je dlužník skutečně příjemcem dotace, jaké prostředky lze reálně očekávat včetně přehledu lhůt a mechanismů příjmů a vyplácení.

Dotace z EU jsou v rámci Společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a v rámci Společné rybářské politiky z Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF). Národní dotace jsou vypláceny z rozpočtu Ministerstva zemědělství, a tedy z rozpočtu České republiky.

Nástrojem k využívání zdrojů obou zemědělských fondů, tedy EZZF a EZFRV, je Strategický plán SZP. V plánu se stanoví, jak bude daný členský stát k naplnění uvedených potřeb s cílem podpory zemědělského sektoru a venkova využívat finanční prostředky na SZP, včetně nástrojů, které mají být použity, a specifických cílů, které si členský stát sám vymezil.

Každý členský stát EU musí vypracovat Strategický plán plně v souladu s obecnými, tedy cíli nastavenými EK, i z nich vycházejícími specifickými cíli SZP, které si členský stát stanoví sám. Přípravě Strategického plánu předchází obsáhlá analýza s cílem určit své specifické potřeby v zemědělství a rozvoji venkova každého členského státu. Každý SP SZP vyžaduje schválení ze strany Komise, aby byl zajištěn jeho soulad s cíli pro celou EU. Následně členské státy musí Komisi předkládat zprávy o provádění svého plánu, aby ukázaly, jak pokročily při plnění cílů stanovených jako ukazatele výsledků.

V návaznosti na cíle stanovené ze strany EK je SP SZP nastaven tak, aby podpořil udržitelnost a konkurenceschopnost zemědělství a přispěl k naplnění Zelené dohody pro Evropu (European Green Deal), a to zejména strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ (Farm to Fork Strategy) a strategie v oblasti biologické rozmanitosti (EU Biodiversity Strategy for 2030).

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 (dále jen „SP SZP“) byl 24. 11. 2022 schválen prováděcím rozhodnutím Evropské komise C(2022) 8338.

V rámci Společné zemědělské politiky došlo ke sloučení poskytovaných podpor do jediného strategického dokumentu, což umožní lepší plánování a řízení administrace podpor k naplňování stanovených cílů. Na základě tohoto dokumentu budou poskytovány: Přímé platby, Sektorové intervence a Intervence k rozvoji venkova.

Program Rozvoje venkova je financovaný z evropských zdrojů EZFRV i z vnitrostátních rozpočtů. Výběr projektů je primárně na každém členském státu. Projekty jsou soustředěny především do oblasti inovací zemědělství či lesnictví a venkovních oblastí, podpory konkurenceschopnosti, soustředí se na organizaci potravinového řetězce, dobré životní podmínky, ale také podporuje přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku s ohledem na klima, na ekosystémy či podporuje sociální rozvoj venkova. Intervence v oblasti Rozvoje venkova jsou rozděleny na dvě oblasti, a to:

1) plošné intervence a intervence cílené na chov hospodářských zvířat označované také jako neprojektová opatření,

2) projektové intervence, které nás budou čekat v příštím článku.

Mezi plošné intervence a intervence cílené na chov hospodářských zvířat patří:

1. AEKO: agroenviromentálně-klimatická opatření

Opatření má za cíl podpořit způsob využití zemědělské půdy v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností, podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a má dopad i na údržbu krajiny. Základem pro získání dotace je povinnost realizovat péči v rámci pětiletých závazků. Žadatelem o AEKO je subjekt obhospodařující v evidenci půdy (LPIS) alespoň minimální výměru zemědělské půdy. Žadatel nemusí být zemědělským podnikatelem. Klíčové podmínky znamenají především dodržování minimálních požadavků na hnojiva a přípravků na ochranu rostlin a hospodaření v souladu s podmínkami daného podopatření na celé výměře zemědělské půdy, se kterou žadatel do závazku vstoupil. Dále musí žadatel naplnit podmínky Cross Compliance a další podmínky, které vyplývají z evropské a národní legislativy.

2. Ekologické zemědělství

Dotační opatření podporuje systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí. Cílem opatření je také navýšit podíl ekologického zemědělství na výměře zemědělské půdy obhospodařované v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice. Opatření je realizováno formou pětiletých závazků. V podmínkách platných pro programové období 2023–2027 je v rámci Ekologického zemědělství možné hospodařit souběžně i v režimu konvenční produkce. Žadatel může být pouze zemědělský podnikatel a registrovaný ekologický podnikatel, který obhospodařuje min. 0,5 ha zemědělské půdy evidované v LPIS. Zároveň musí dodržovat požadavky Podmíněnosti, minimální požadavky na hnojiva a přípravky na ochranu rostlin a nově je povinen zúčastnit se alespoň jednou za dobu závazku školení o vhodných praktikách v EZ.

3. Natura 2000 na zemědělské půdě

Cílem opatření je podpora hospodaření v oblastech, kde je právně omezeno zemědělské hospodaření z důvodu ochrany životního prostředí v důsledku implementace evropských směrnic pro soustavu Natura 2000. Tyto lokality však potřebují obnovu a udržovací péči. A právě finanční podpory vyplývající z tohoto opatření umožní kompenzovat ušlé příjmy způsobené omezením hospodaření. Výsledkem finanční podpory je tedy omezení rizika opuštění od hospodaření na těchto pozemcích, což by následně vedlo k degradaci trvalého travního porostu. Omezením hnojení v těchto oblastech opatření přispěje k zachování nebo zlepšení stavu druhů a stanovišť z hlediska ochrany.

Podmínkou poskytnutí dotace je údržba trvalého travního porostu pastvou nebo sečí. Možnost mulčování je možná pouze se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody. Minimální plocha pro vstup do opatření je 1 ha trvalého travního porostu.

Žadatelem může být uživatel půdy evidované v LPIS v oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě (tj. v oblastech Natura 2000, které se zároveň nacházejí v národním parku nebo v 1. zóně chráněné krajinné oblasti).

4. Oblasti s přírodními a jinými omezeními (ANC)

Opatření přináší podporu zemědělcům hospodařícím v oblastech s nižší produkcí, která vzniká v důsledku horších produkčních vlastností půdy, zvýšené náročnosti na zpracování půdy a omezených možností využití půdy. Tato omezení vedou ke snížení životaschopnosti a konkurenceschopnosti zemědělských podniků. Bez podpory příjmů formou kompenzace dodatečných nákladů a ušlých příjmů by docházelo k postupnému snižování zemědělských aktivit v těchto oblastech, což by mohlo vést až k úplnému nevyužívání zemědělské půdy, a to by mělo negativní dopad na ekosystémy závislé na zemědělství. Sazby jsou rozdělené na 2 faremní systémy a nově jsou do výpočtu intenzity chovu hospodářských zvířat započítávání i jelenovití.

5. Zalesňování zemědělské půdy

Dotační podpora je zaměřená na zalesnění zemědělské půdy a je směřována na podporu o péči o založený porost, zároveň poskytuje náhradu za ukončení zemědělské činnosti. Důvodem pro opatření je především to, že zalesňování přispívá k omezení vodní eroze a k minimalizaci dalších degradačních faktorů, protože zajišťuje vhodný vegetační pokryv a zároveň rozčleňuje velké půdní bloky, vede i ke snížení emisí a zároveň ke zvýšení sekvestrace uhlíku do půdy. Cílem opatření je celkově zvýšit odolnost zemědělství ke klimatické změně. Podpora je zacílena na vymezenou zemědělskou půdu v LPIS, která je definována jako vhodná k zalesnění. Založení lesního porostu žadatel provede podle projektu zalesnění na základě typologie zalesňovaných půd stanovištně vhodnými druhy vyjmenovaných dřevin. **První rok se podává žádost o dotaci na založení lesního porostu a žádost o zařazení na péči a náhradu a další roky se podává žádost o dotaci na péči o lesní porost po dobu pěti let a žádost o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby na zalesněném pozemku po dobu deseti let.**

Žadatelé mohou být soukromí a veřejní vlastníci, nájemci, pachtýři a vypůjčitelé půdy a jejich sdružení a spolky, v případě státní půdy může být podpora poskytnuta pouze tehdy, hospodaří-li na ní soukromý subjekt nebo obec. Pokud jsou vlastníky zalesňovaného pozemku veřejné orgány, podpora je poskytována pouze na zalesnění a na péči o založený porost.

6. Agrolesnictví

Mezi nová opatření společné zemědělské politiky v období 2023–2027 patří i opatření Agrolesnictví. Jeho podstata směřuje k posílení pěstování dřevin na jednom pozemku spolu se zemědělskými plodinami na orné půdě (systém silvoorebný) nebo na travních porostech (silvopastevní). V případě orné půdy jsou dřeviny vysázeny v řadách a mezi nimi jsou potom pěstovány zemědělské plodiny. U travních porostů je výsadba dřevin roztroušená, a to z toho důvodu, aby mohly být travní porosty standardně ošetřovány. V tomto případě mohou být dřeviny vysázeny i ve skupině a mohou tak vytvářet přirozený stín pro zvířata na pastvě. Tento způsob obhospoda-

řování zemědělských ploch vede k přirozenému rozbití velkých půdních bloků. To má celou řadu pozitivních dopadů, jako je například zadržování vody, zabránění vodní a větrné erozi, odnos půdy v případě přívalových dešťů, již zmiňovaný stín pro pasoucí se zvířata, zároveň pomáhají zajistit úkryt a potravu druhům vázaným na zemědělskou krajinu, ať už se jedná o opylovače, ptáky nebo drobné savce. Lesní porosty na orné půdě zvyšují i podíl organické hmoty v půdě a snižují emise skleníkových plynů pohlcováním CO₂. Dřeviny mají také schopnost ukládat uhlík ve své dřevní hmotě. **První rok se podává žádost o dotaci na založení agrolesnického systému a žádost o zařazení na péči a další roky se podává žádost o dotaci na péči o založený agrolesnický systém po dobu pěti let.**

7. Lesnicko-enviromentální platby, biodiverzita, genofond a habitaty

Cílem opatření, které je nově zařazeno, je zachování porostního typu hospodářského souboru v oblastech Natura 2000 a v ZCHÚ nebo habitatových stromů v hospodářských lesích. Opatření přináší kompenzaci za zvýšené náklady a snížené výnosy, které vznikají díky zachování vybraných porostních typů hospodářských souborů. Především se jedná o zachování jedlových, dubových, bukových či ostatních listnatých porostů nebo výmladkového lesu místo toho, aby došlo k jejich přeměně na porostní typy hospodářských souborů s nižší ekologickou hodnotou, jako je především v našich podmínkách smrk. Opatření také motivuje k zachování a ochraně habitatových stromů s určitými typy stromových mikrostanovišť, směřuje k podpoře specifického managementu zabezpečujícímu jejich ochranu. Samotný titul Genofond podporuje sběr osiva šetrnými technologiemi, které nepoškožují stromy. Hlavním záměrem je sběr osiva z uznaných zdrojů selektovaného reprodukčního materiálu.

8. Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

Nové opatření v rámci programového období 2023–2027 je podpora motivující ke snížení používání antimikrobik v chovu prasat na základě podávání vakcín. Cílem je minimalizovat rizika ohrožující zdraví zvířat

i následně případně konzumentů potravin. Použití vakcín se záměrem snižování antimikrobik se považuje za jedno z nejefektivnějších opatření vedoucích k omezování používání antimikrobik a tlumení antimikrobní rezistence. Opatření je určeno pro chov prasat v kategoriích selata, prasata ve výkrmu, prasníčky a prasnice. Žadatelem musí být chovatel prasat, který chová minimálně 3 VDJ prasat ke dni podání žádosti, celoročně dodržuje pravidla podmíněnosti. V rámci chovu nesmí docházet k jejich týrání nebo usmrcování nepovoleným způsobem. Žadatel má povinnost v průběhu retenčního období vakcinovat proti původcům chorob dle předem schváleného imunizačního programu pro daný chov v rámci uvedených kategorií a proti vybraným patogenům.

9. Dobré životní podmínky

Neprojektová opatření směřovaná na dobré životní podmínky zvířat primárně vedou k naplnění přirozených potřeb zvířat, zároveň však žadatele motivují k uplatňování inovativních technologií chovu. Tato opatření jsou zaměřená na dojný skot a na chov prasat. Jsou tvořena dalšími podopatřeními vždy specificky orientovanými na speciální růstovou fázi zvířat, chovatelé musí mít minimálně 5 VDJ dojnic či 3 VDJ prasata. Cílem většiny podopatření je snižování stresu a tím zlepšování jejich životních podmínek.

Podopatření:

- zvětšení lehacího prostoru v chovu dojnic,

- zlepšení stájového prostředí v chovu dojeného skotu pro dojnice a telata dojeného skotu do 2 měsíců věku,

- zajištění přístupu do výběhu pro krávy stojící na suchu,

- zlepšení životních podmínek v chovu prasat pro prasníčky,

- zlepšení životních podmínek v chovu prasat pro prasnice,

- zvětšení plochy pro odstavená selata.

Neprojektová opatření tvoří jeden z klíčových prvků zabezpečujících stabilní přínosy pro zemědělskou praxi. Jedná se jak o plošné intervence, tak i intervence, které jsou cílené na chov hospodářských zvířat.

Poskytnutí dotací na neprojektová opatření PRV je mimo podmínek jednotlivých podpor podmíněno dodržováním podmínek podmíněnosti, tj. řádným obhospodařováním zemědělské půdy a dodržováním povinných požadavků na hospodaření a podmínek standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy.

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 byla stanovena struktura přímých plateb i základních parametrů neprojektových opatření Programu rozvoje venkova. Podmínky jsou dále doplněny, rozvedeny a blíže specifikovány v těchto nařízeních vlády:

- nařízení vlády č. 61/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření v oblastech s přírodními omezeními, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 62/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 63/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření pro zalesňování zemědělské půdy, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 64/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 70/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření pro dobré životní podmínky zvířat, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 72/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření lesnicko-environmentální platby, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologického zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,

- nařízení vlády č. 140/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření Agrolesnictví a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů.

Pro každou intervenci je každoročně nastavená sazba Ministerstvem zemědělství. Výše sazby vychází z rozpočtových stropů a směnného kurzu stanoveného Evropskou centrální bankou před 1. říjnem daného roku. Zpravidla jsou tedy sazby pro aktuální dotační období, kterým je kalendářní rok, zveřejněny v polovině října daného roku.

Žádost o poskytnutí dotací na neprojektová opatření Rozvoje venkova, i přímých plateb, o kterých pojednával předchozí článek, je podávána v rámci tzv. **jednotné žádosti** Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Tato žádost je podávána spolu s přílohami pouze elektronicky prostřednictvím informačního systému tzv. Portálu farmáře. Na základě podané žádosti probíhají administrativní kontroly i kontroly na místě, a to včetně AMS (tedy monitoringu zemědělských ploch za pomoci družicového systému), které sledují plnění podmínek pro po-

skytnutí dotace v rámci tzv. kontrolního období. Toto období je různě dlouhé (u přímých plateb trvá do konce srpna daného roku, u neprojektových opatření Rozvoje venkova může být celoroční). **Po zhodnocení splnění podmínek je zahájeno postupné vyplácení dotací podle jednotlivých titulů, které probíhá od prosince až do června dalšího kalendářního roku. Abychom ulehčili vaši práci, můžete se na nás v rámci součinnosti obrátit a my ověříme, zda je dlužník skutečně příjemcem dotací a zda byla podána jednotná žádost, příp. na který z jeho účtu bude poukázána. Bohužel přesný odhad, kdy bude vyplacena, je vzhledem ke složitosti kontrol a obrovskému počtu žádostí neproveditelný.**

Článek on-line si přečtete zde:

text: Mgr. David Hozman

Judikatura v exekučních věcech

1. Exekuční návrh

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1114/2025 ze dne 16. 7. 2025¹

k ustanovení § 55 a 90 exekučního řádu

Oprávněný může podat nový exekuční návrh na základě exekučního titulu, podle něhož dříve vedená exekuce byla zastavena pro bezúspěšnost ve smyslu ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu, je však povinen složit na žádost soudního exekutora přiměřenou zálohu na náklady exekuce podle ustanovení § 90 odst. 3 exekučního řádu a nese poté riziko neúspěšnosti vymáhání v nové exekuci.

Účelem úpravy ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu je snížení počtu exekucí, ve kterých již není jejich účel (vymožení vykonatelné pohledávky či jiné povinnosti pro oprávněného) naplňován po dobu stanovenou zákonem, a s tím související ochrana povinného před dlouhodobě vedenou bezvýslednou exekucí. Novela exekučního řádu provedená zákonem č. 286/2021 Sb. komplexně upravuje problematiku bezvýslednosti exekucí v ustanoveních § 55 odst. 7 až 13 exekučního řádu, přičemž jednoznačným záměrem novelizované normy bylo stanovit časový rozsah marně vedených exekucí.

Právní úprava ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu neznemožňuje úspěšné podání nového exekučního návrhu poté, co je předchozí exekuce zastavena pro bezvýslednost. Z úpravy ustanovení § 55 exekučního řádu nelze dovodit zákaz podat opětovný návrh na zahájení exekuce a ani to, že by pohledávka oprávněného měla mít po předchozím zastavení exekuce pro bezvýslednost povahu naturální obligace. Možnosti podat exekuční návrh znovu napovídá i novela ustanovení § 90 odst. 3 exekučního řádu (provedená rovněž zákonem č. 286/2021 Sb.),

v níž je zakotvena povinná záloha na náklady exekuce, pokud již byla exekuce dříve zastavena.

V této souvislosti nelze přisvědčit závěru odvolacího soudu, že pravomocné rozhodnutí o zastavení předchozí exekuce pro bezvýslednost vytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté ve smyslu ustanovení § 159a odst. 4 a § 254 odst. 1 občanského soudního řádu, jestliže oprávněný v exekučním návrhu neuvede nové skutečnosti ohledně majetkových poměrů povinného.

Překážku věci pravomocně rozhodnuté vytváří pravomocné rozhodnutí o zastavení předchozí exekuce pro existenci některého z „obecných důvodů“, pro který nelze pozdější exekuci mezi týmiž účastníky z téhož exekučního titulu a pro totéž plnění vést bez ohledu na to, jaký majetek může být postižen. Jedná se např. o skutečnost, že exekuční titul vydal státní orgán, jenž není soudem a neměl pravomoc exekuční titul vydat, nebo fakt, že dřívější exekuce mezi týmiž oprávněným a povinným z téhož exekučního titulu byla zastavena proto, že po vydání exekučního titulu ve smyslu ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu zaniklo právo exekučním titulem přiznané, čili důvody, pro něž je namíste nový exekuční návrh zamítnout, jelikož si nelze představit, že by exekuční soud musel znovu a znovu k dalším exekučním návrhům oprávněného posuzovat, zda je naplněn obecný důvod pro zamítnutí exekučního návrhu nebo pro zastavení exekuce, který již byl zjištěn v předchozí exekuci.

Za obecný důvod, pro něž nelze pozdější exekuci mezi týmiž účastníky z téhož exekučního titulu a pro totéž plnění vést, však zcela jistě nelze považovat předpokládanou nemajetnost povinného (dovozovanou na základě pravomocného rozhodnutí o zastavení předchozí exekuce pro bezvýslednost), neboť nedostatek majetku na straně povinného není překážkou, jež by nemohla doznat změny. Rovněž nelze opomi-

¹ Shodný závěr také v usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1474/2025 ze dne 5. 8. 2025

nout, že v exekučním řízení úkony směřující ke zjištění majetku povinného provádí pověřený soudní exekutor a uvedenou povinnost nelze přenášet na osobu oprávněného.

Oprávněný může podat nový exekuční návrh a vést exekuci podle exekučního titulu, na jehož základě již byla týmž oprávněným vedená předchozí exekuce proti těmům povinnému zastavena pro bezvýslednost ve smyslu ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu. Úspěšnost nového exekučního návrhu nelze podmiňovat uvedením nových skutečností o majetkových poměrech povinného, oprávněný je toliko povinen na žádost soudního exekutora zaplatit přiměřenou zálohu na náklady exekuce ve smyslu ustanovení § 90 odst. 3 exekučního řádu.

2. Exekuční titul

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1844/2025 ze dne 1. 8. 2025

k ustanovení § 40 exekučního řádu

Byl-li exekuční titul doručován povinnému v době, kdy byl na majetek povinného prohlášen konkurs a nalézací řízení bylo přerušeno ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 písm. c) zákona o konkursu a vyrovnání, nemohlo takové rozhodnutí nabýt právní moci a stát se vykonatelným exekučním titulem. Není přitom významné, z jakého důvodu následně nedošlo k přezkumu exekučního titulu v odvolacím řízení.

Rozsudek civilního soudu není nicotný ani tehdy, když je jeho vydání postiženo vadou spočívající v tom, že byl vynesен v době, kdy nalézací řízení bylo přerušeno ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 písm. c) zákona o konkursu a vyrovnání. Nejde tedy o exekuční titul, na který by bylo možné hledět jako na absolutně neúčinný, tedy jako by nebyl. Tento závěr je namístě dovodit už proto, že i zjevně zásadnější vada předcházející vydání civilního rozsudku spočívající přímo v nedostatku pravomoci civilního soudu vynést rozsudek nemá za následek absolutní neúčinnost takového rozsudku.

Jestliže však byl tento rozsudek po svém vyhlášení doručován, a to rovněž ještě v době, kdy řízení bylo ze zákona přerušeno pro konkurs, je namístě uzavřít, že toto doručení nelze pokládat za řádné ve smyslu ustanovení § 45 a násl. občanského soudního řádu a exekuční titul z toho důvodu nemohl nabýt právní moci a v návaznosti na právní moc se stát vykonatelným.

K vadě při doručování způsobující absolutní neúčinnost doručení exekučního titulu má přitom soudní exekutor (exekuční soud) přihlédnout z úřední povinnosti.

3. Společné jmění manželů

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 284/2025 ze dne 19. 5. 2025

k ustanovení § 42 exekučního řádu

Exekuci příkazáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu lze v jednom exekučním řízení provést nejvýše jednou.

Znění dotčeného ustanovení zjevně směřuje k ochraně manžela povinného při postihu pohledávky z jeho účtu u peněžního ústavu v rozsahu jedné poloviny prostředků nacházejících se na účtu ke dni doručení exekučního příkazu. Jinými slovy v jedné exekuci může dojít k postihu účtu manžela povinného pouze jednou, aby bylo zajištěno, že manželovi povinného na daném účtu zůstane polovina peněžních prostředků, resp. že tato ochrana nebude obcházena opakovaným postihem. Tím však nepochybně není míněno (jak zdůraznil již odvolací soud), že v každé exekuci lze postihnout pouze jediný z účtů manžela povinného, nýbrž že každý účet manžela povinného u peněžního ústavu lze v jednom exekučním řízení postihnout jen jednou (jedním exekučním příkazem), resp. že exekuční příkaz na tentýž účet v tomtéž exekučním řízení nelze opakovat.

Názor dovolatele, že v projednávané věci došlo k porušení ustanovení § 42 odst. 4 exekučního řádu tím,

že soudní exekutor postihl třemi exekučními příkazy celkem tři účty manžela povinného, tudíž neobstojí.

4. Zastavení exekuce

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3252/2024 ze dne 9. 4. 2025

k ustanovení § 55 odst. 7 až 11 exekučního řádu

Podle § 55 odst. 9 exekučního řádu je oprávněný zproštěn od složení zálohy na další vedení exekuce, jde-li o exekuci k vymožení pohledávky na výživné pro nezletilé dítě, pohledávky za náhradní výživné podle jiného zákona, náhrady újmy způsobené poškozenému pracovním úrazem, nemocí z povolání, ublížením na zdraví nebo trestným činem, pohledávky z deliktu podle občanského zákoníku, bezdůvodného obohacení, pohledávky školy nebo školského zařízení z veřejné služby poskytované podle školského zákona, nebo pokud by zastavení exekuce odporovalo dobrým mravům. Nevyplývá-li ze spisu opak, má se za to, že oprávněný od složení zálohy na další vedení exekuce podle věty první není zproštěn.

Uplynutí jakékoli lhůty, s níž zákon spojuje bezvýslednost exekuce (ustanovení § 55 odst. 7 a 11 exekučního řádu), nemůže vést k zastavení exekuce v případech vymáhání tzv. privilegovaných pohledávek ve znění ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu, mezi něž patří rovněž pohledávky z deliktu podle občanského zákoníku; exekuce bude za těchto okolností vedena bez omezení uvedenými zákonnými lhůtami. Okolnost, zda vymáhaná pohledávka vskutku představuje některou z výše vyjmenovaných výjimek, přitom zkoumá exekuční soud, a to na základě právního důvodu či podstaty takové pohledávky a obsahu exekučního titulu.

Škoda způsobená před 1. 1. 2014 (před účinností občanského zákoníku) zásahem do práv z ochranné známky podle ustanovení § 15 odst. 3 zákona o ochranných známkách odpovídá svou podstatou škodě způsobené porušením zákona podle ustanovení § 2910 občanského zákoníku, a povinnost k její náhradě tak představuje privilegovaný závazek ze

soukromoprávního deliktu, ohledně něhož ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu neumožňuje zastavení exekuce po uplynutí lhůt, s nimiž zákon spojuje její bezvýslednost (ustanovení § 55 odst. 7 a 11 exekučního řádu).

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 911/2025 ze dne 20. 5. 2025

k ustanovení § 55 odst. 7 až 11 exekučního řádu

Postoupením pohledávky postupník ztrácí právo být osvobozen od placení zálohy na další vedení exekuce podle ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu.

Jazykovým výkladem ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu lze skutečně dospět k závěru, že od složení zálohy na další vedení exekuce je osvobozen každý oprávněný, pro něhož se vede exekuce k vymožení pohledávky náhrady újmy způsobené poškozenému trestným činem. Nicméně aplikace doslovného výkladu by odporovala smyslu a účelu posuzované právní normy.

Z výše uvedeného vyplývá, že přijetím ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu zákonodárce zamýšlel chránit užší skupinu oprávněných, především zvláště zranitelných osob, před dalšími finančními náklady spojenými s vymáháním v tomto ustanovení vyjmenovaných pohledávek, jinými slovy ty oprávněné, v jejichž prospěch byl exekuční titul vydán. Ostatní oprávnění mohou být od povinnosti složit zálohu zproštěni po individuálním posouzení soudním exekutorem podle ustanovení § 55 odst. 10 exekučního řádu. K přiklonění se k tomuto restriktivnímu přístupu nasvědčuje i poslední věta posuzované právní normy, která presumuje, že oprávněný od složení zálohy na další vedení exekuce není zproštěn, pokud z exekučního spisu nevyplývá opak.

Ke zdrženlivosti při aplikaci tohoto ustanovení (konkrétně k tomu, co lze rozumět exekucí, jejíž zastavení odporuje dobrým mravům) se Nejvyšší soud vyjádřil a dovodil, že by se zcela výjimečně mohla s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu podřadit pod toto ustanovení například také pohledávka, která je svou povahou (zvýšená potřeba ochrany zákonem) téměř srovnatelná se zbývajícími výslovně uvedenými právními tituly. Je nutné do-

plnit, že i zde je tím myšlena ochrana osoby oprávněné, v jejíž prospěch byl takový exekuční titul vydán.

Shora popsáný závěr koresponduje i s názorem vyjádřeným v odborné literatuře (na kterou odvolací soud odkázal v napadeném usnesení), podle níž „dojde-li k postoupení pohledávky za ublížení na zdraví z poškozeného na třetí osobu, stává se primárním důvodem, pro který se postupník stává nositelem této pohledávky, právě postoupení pohledávky. On sám již není přímým poškozeným, tedy osobou, která by své právo odvíjela pouze a jedině od ublížení na svém vlastním zdraví. Oprávněný, který je postupníkem, proto již není zproštěn povinnosti ke složení zálohy.“ (srov. Svoboda, K., Jícha, L., Krejsta, L., Hozman, D., Úšelová, V., Kocinec, J. a kol. Exekuční řád. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 449).

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 952/2025 ze dne 1. 7. 2025

k ustanovení § 55 odst. 7 až 11 exekučního řádu

Namítá-li oprávněný, že by v jeho případě bylo zastavení exekuce, byť doposud bezvýsledné a trváním přesahující 12 let, v rozporu s dobrými mravy, a uvádí-li k tomuž konkrétní důvody, je třeba tato tvrzení přezkoumat (podle potřeby provést dokazování) a vyhodnotit, protože v kladném případě by se oprávněný stal osobou ex lege zproštěnou povinnosti složit zálohu na další vedení exekuce (tzv. osobou exekučně privilegovanou), na kterou se nepoužije limitace trvání bezvýsledné exekuce, tedy pro níž neplatí běh dvanáctileté lhůty bezvýsledné exekuce (případně zákonných lhůt jí předcházejících) s následkem v podobě zastavení exekuce. Uplynutí jakékoli lhůty, s níž zákon spojuje bezvýslednost exekuce, totiž nemůže vést k zastavení exekuce v těch – byť zcela výjimečných – případech, kdy by zastavení exekuce odporovalo dobrým mravům; exekuce bude za těchto okolností vedena bez omezení uvedenými zákonnými lhůtami.

K závěru, že zastavení exekuce odporuje dobrým mravům ve smyslu ustanovení § 55 odst. 9 exekučního řádu, lze však dospět jen ve zcela výjimečných případech, za něž se může považovat např. okolnost, kdy hmotněprávní závazek, pro který se exekuce vede, je svou povahou téměř srovnatelný se zbývají-

cími výslovně uvedenými právními tituly, kdy existuje nějaký významný důvod pro ochranu přímo osoby oprávněné anebo jsou přítomné takové okolnosti, pro které by se zastavení exekuce zjevně přičilo dobrým mravům (např. právní jednání povinného, který se v průběhu exekuce prokazatelně snažil tzv. odklánět svůj majetek). Pouze skutečnost, že oprávněný obezřetně hájil svá práva a povinný zůstal po celou dobu vedení exekuce pasivní, takové intenzity nedosahuje.

Osobou privilegovanou podle § 55 odst. 9 exekučního řádu může být v pozici oprávněného i postupník (osoba odlišná od původního „majitele“ exekvované pohledávky), tudíž i v jeho prospěch lze korektivu dobrých mravů užít.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 37/2025 ze dne 21. 5. 2025

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu

Podkladové rozhodnutí (exekuční titul) je neúčinné, jestliže – byť neodstraněno jiným rozhodnutím – sice stále existuje, ale pozbylo způsobilosti mít vliv na právní vztahy, k jejichž regulaci původně sloužilo. Zánik předběžného opatření podle ustanovení § 77 odst. 1 občanského soudního řádu je typickým případem, kdy se exekuční titul stává ex lege neúčinným. Ztrátu účinnosti rozhodnutí, které je podkladem výkonu (ať nastala před nebo po nařízení exekuce), zákon výslovně zmiňuje jako důvod pro zastavení výkonu podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu.

Akceptoval-li odvolací soud možnost, aby v rámci téže exekuce došlo k nahrazení exekučního titulu titulem novým, tj. aby pravomocný rozsudek ve věci samé, jímž bylo oprávněnému vyhověno a od jehož vykonatelnosti uplynula doba patnácti dnů, byl přenesen na místo zaniklého (neúčinného) předběžného opatření, aniž by exekuci podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu z důvodu neúčinnosti exekučního titulu zastavil, pak se jeho rozhodnutí s výše citovanou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu dostalo do kolize.

Jestliže odvolací soud v souvislosti s předestřenou otázkou argumentoval zněním ustanovení § 284

odst. 3 občanského soudního řádu a modifikací rozsudku podle ustanovení § 163 občanského soudního řádu spočívající v podstatně změně okolností, které jsou rozhodující pro výši a další trvání dávek nebo splátek, přehlédl, že v poměrech posuzované věci k žádné změně okolností – natož ke změně rozsudku (exekučního titulu) – nedošlo, přičemž jakoukoli procesní analogii v tomto směru je třeba odmítnout coby zásadně nepřipustnou.

Jinými slovy vyjádřeno platí, že účinná právní úprava nepředpokládá možnost pokračovat v exekuci zahájené podle předběžného opatření tehdy, bylo-li již o uplatněném nároku pravomocně rozhodnuto ve věci samé, a to ani s ohledem na ustanovení § 284 odst. 3 občanského soudního řádu.

Vyslovený závěr nadto nalézá svoji oporu v důvodech zcela logických, odvíjejících se od samé podstaty institutu předběžného opatření jakožto zatímního uspořádání poměrů mezi účastníky, jehož vydání předně nepředpokládá (zásadně nemůže předjímat) výsledek řízení ve věci samé a podobu meritorního rozhodnutí, ba právě naopak, s tímto konečným výsledkem obvykle nekomunikuje. Odvolacím soudem přijaté řešení by se tak stalo prima facie neudržitelným ve většině případů, bylo-li by konečným rozsudkem ve věci samé oprávněnému přiznáno jiné plnění, než ke kterému povinného zavazovalo předběžné opatření, a možnost navázání téže exekuce podle jiného exekučního titulu a pro vymození odlišné pohledávky by proto nepřipadala ani teoreticky v úvahu.

Ani okolnost v konkrétním případě ne zcela typického vymáhání totožného plnění, avšak na základě jiného podkladového rozhodnutí (připomíná se ovšem, že v posuzované věci o úplnou totožnost plnění nejde), k jiné procesní konstrukci vést nemůže, nemá-li takový postup žádnou oporu v zákoně. Jestliže předběžné opatření jakožto exekuční titul zanikl vyhověním návrhu ve věci samé a uplynutím patnácti dnů od vykonatelnosti rozhodnutí ve věci (ustanovení § 77 odst. 1 písm. c/ občanského soudního řádu), je namístě exekuci podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu pro neúčinnost podkladového rozhodnutí zastavit, na čemž nic nemění skutečnost, že meritorní rozhodnutí povinného odsuzuje k (dílem či zcela) totožnému plnění, které mu bylo uloženo již předběžným opatřením.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 402/2025 ze dne 1. 7. 2025

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Před právní mocí rozhodnutí, kterým soud přizná účastníku občanského soudního řízení nárok na náhradu nákladů řízení (před okamžikem vzniku nároku na náhradu nákladů řízení), nelze takový nárok přihlásit do insolvenčního řízení ani jako pohledávku vázanou na splnění odkládací podmínky. Vzniká-li totiž nárok na náhradu nákladů řízení teprve na základě pravomocného rozhodnutí soudu, které má v tomto směru konstitutivní povahu, pak před okamžikem vzniku (před právní mocí soudního rozhodnutí, které nárok přiznává) neexistuje ani v podobě pohledávky vázané na splnění odkládací podmínky.

V občanském soudním řízení platí zásada, podle které náklady řízení vznikající účastníku osobně i jeho zástupci si každý účastník platí ze svého. Ani úspěch účastníka občanského soudního řízení ve sporu o splnění povinnosti nevede bez dalšího ke vzniku pohledávky z titulu náhrady nákladů řízení. S tím koresponduje i úprava obsažená v ustanovení § 151 odst. 6 občanského soudního řádu, jež pro případ, že soud rozhodne o náhradě nákladů řízení samostatným usnesením, prolamuje pravidlo, že lhůta k plnění počíná běžet od doručení usnesení a jejím uplynutím je usnesení vykonatelné tak, že u náhrady nákladů řízení běží lhůta k plnění vždy až od právní moci rozhodnutí, jímž byla náhrada nákladů řízení přiznána.

Nevztahuje-li se proto osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení na pohledávku nyní exekučně vymáhanou (nárok na náhradu nákladů řízení pravomocně přiznaný po účinnosti rozhodnutí o úpadku), není dán důvod pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu.

5. Příkazání jiné peněžitě pohledávky

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1351/2025 ze dne 1. 7. 2025

k ustanovení § 317 občanského soudního řádu

Výčet nepostižitelných pohledávek podle ustanovení § 317 a násl. občanského soudního řádu je výčtem taxativním, jenž nelze rozšiřovat. Peněžitě pohledávky slouží svojí podstatou jako prostředek k získání jiné hodnoty bez ohledu na to, jaký je důvod jejich vzniku.

Není-li pohledávka na náhradu nákladů řízení uve-
dena ve výčtu v ustanovení § 317 a násl. občanského
soudního řádu, může podléhat výkonu rozhodnutí
(exekuci).

6. Prodej nemovitých věcí

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 635/2025 ze dne 31. 7. 2025

k ustanovení § 337h odst. 3 občanského soudního řádu

Poté, co usnesení o udělení příklepu nabylo právní
moci, již není možné exekuci zastavit.

Zákonná úprava rozděluje průběh výkonu roz-
hodnutí (exekuce) prodejem nemovitých věcí do
několika relativně samostatných fází, z nichž v každé
se řeší okruh vymezených otázek. Úkony soudu,
účastníků řízení a osob na řízení zúčastněných jsou
zpravidla završeny usnesením, jehož účinky vylučují
možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již
bylo rozhodnuto.

Prostor pro posouzení existence případných okolnos-
tí, pro které by měl být výkon rozhodnutí zastaven,
není dán v dílčím řízení o zastavení výkonu roz-
hodnutí, nýbrž výlučně v řízení o odvolání proti
usnesení o příklepu. Nabytím právní moci usnesení
o příklepu a zaplacením nejvyššího podání vstupuje
řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí

do závěrečné fáze – rozvrhu rozdělované podstaty.
Aby bylo možno rozvrh úspěšně realizovat, je ne-
zbytné, aby bylo postaveno najisto, jaká podstata má
být rozdělena.

Znění ustanovení § 337h odst. 3 věty první ob-
čanského soudního řádu vyjadřuje zvláštní posta-
vení usnesení o příklepu ve vykonávacím (exe-
kučním) řízení, které je představováno nejen jeho
závažností, ale i zájmem na stabilitě poměrů, jež
jsou jím založeny. Toto je ještě výrazněji vyjádřeno
(a to nikoliv nově, nýbrž dlouhodobě) v ustanovení
§ 336k občanského soudního řádu, které umožňuje
podat účinně odvolání proti usnesení o příklepu
pouze ze zde vymezených důvodů a současně nedává
odvolacímu soudu možnost toto usnesení zrušit.

7. Prodej zástavy

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1172/2025 ze dne 30. 6. 2025

k ustanovení § 59 odst. 3 exekučního řádu

Podle § 93 odst. 1 občanského soudního řádu jako
vedlejší účastník se může vedle žalobce nebo
žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zá-
jem na jeho výsledku. Vedlejší účastenství je možné
jen v řízení sporném, neboť jeho účelem je „pomoc
ve sporu” některému z účastníků – jedné ze stran.
Ustanovení § 254 odst. 1 občanského soudního řádu
sice stanoví, že na výkon rozhodnutí (exekuci) se
užije ustanovení předcházejících částí, není-li v této
části uvedeno jinak, avšak v řízení o výkon roz-
hodnutí (exekucním řízení) je z povahy věci vedlejší
účastenství vyloučeno; stejně tak to platí i v řízení
nesporném, v němž nejsou účastníci vzájemně v po-
zici protistran a soud je povinen zjistit všechny sku-
tečnosti důležité pro rozhodnutí, aniž by byl omezen
skutečnostmi, které uvádějí účastníci.

Soudní prodej zástavy se uskutečňuje ve dvou fázích.
V první fázi jde o řízení o soudním prodeji zástavy,
které je zahájeno podáním návrhu, kterým se zá-
stavní věřitel domáhá nařízení soudního prodeje zá-
stavy, a které končí usnesením soudu, jímž bylo o ná-

tomto návrhu rozhodnuto. Nařídí-li soud usnesením
prodej zástavy, přechází soudní prodej zástavy do
druhé fáze, podá-li zástavní věřitel návrh na nařízení
výkonu rozhodnutí prodejem zástavy. Soudní prodej
zástavy není „sporem“ či „nesporem“ a nejde ani
o řízení nalézací, ani o řízení vykonávací (exekuční).
Jde o zvláštní typ řízení před soudem, jehož smys-
lem je dosáhnout zpeněžení zástavy a tím získat vý-
těžek, z něhož se může (by se mohl) uspokojit zá-
stavní věřitel. První fázi soudního prodeje zástavy
lze považovat za řízení nesporné.

Jiné (další) skutečnosti než ty, které jsou uvedeny
v ustanovení § 358 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních
soudních mohou být uplatněny ve druhé fázi
soudního prodeje zástavy, tedy v rámci řízení o vý-
kon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zá-
stavy, a to zejména prostřednictvím návrhu na za-
stavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce nebo vylu-
čovací (excindační) žaloby podané po nařízení výko-
nu rozhodnutí. Právem, které nepřipouští výkon roz-
hodnutí prodejem zástavy, se rozumí jakékoliv právo,
v důsledku kterého k prodávané zástavě nevzniklo
(nemohlo platně vzniknout) zástavní právo, popř.
zaniklo, či je promlčeno.

Tzv. opoziční spor nebo tzv. impugnační spor má ve
svě podstatě sporný charakter. Ve vykonávacím
řízení platí, že soud zjišťuje z úřední povinnosti sku-
tečnosti ryze procesního charakteru, zatímco při
zjišťování skutečností, jež jsou rozhodující podle
hmotného práva, se uplatní, stejně jako ve sporném
řízení, zásada projednací.

Hlavním účelem vedlejšího účastenství je pomoc ve
sporu jednomu z účastníků řízení, a jeho smyslem je
tedy posílit v konkrétním řízení postavení toho účast-
níka, na jehož straně vedlejší účastník vystupuje,
samozřejmě za předpokladu, že vedlejší účastník má
právní zájem na výsledku řízení.

Vzhledem k tomu, že soudní prodej zástavy se usku-
tečňuje ve dvou fázích, přičemž v první fázi není
soudu umožněno provádět dokazování ke sporným
tvrzením účastníků, a veškeré dokazování je přesu-
nuto do druhé fáze, tedy až v rámci řízení o výkon
rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy je
účastníkům umožněno tvrdit a prokazovat rozhodu-
jící hmotněprávní skutečnosti pro zastavení výkonu
rozhodnutí (exekuce) prodejem zástavy, že soudní
prodej zástavy není ani řízením nalézacím, ani
řízením vykonávacím (exekucním), a že řízení o ná-

vrhu na zastavení exekuce dle ustanovení § 268
odst. 1 písm. h), resp. § 268 odst. 3 občanského
soudního řádu má povahu řízení sporného, dospěl
dovolací soud k závěru, že specifická povaha tohoto
řízení nevylučuje vedlejší účastenství, má-li vedlejší
účastník na výsledku řízení právní zájem.

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1276/2025 ze dne 7. 7. 2025

k ustanovení § 59 odst. 3 exekučního řádu

Žaloba o určení má především preventivní povahu
a má za účel poskytnout ochranu právnímu posta-
vení žalobce dříve, než dojde k porušení právního
vztahu nebo práva. Podle ustálené judikatury soudů
naléhavý právní zájem na určení, zda tu právní vztah
nebo právo je či není, je dán zejména tam, kde by bez
tohoto určení bylo ohroženo právo žalobce nebo kde
by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo
nejistým.

Žaloba domáhající se určení nemůže být zpravidla
opodstatněna tam, kde lze žalovat na splnění po-
vinnosti. Vyslovený předpoklad však nelze chápat
všeobecně. Prokáže-li žalobce, že má právní zájem
na tom, aby bylo určeno určité právo nebo právní
poměr, přestože by mohl žalovat přímo na splnění
povinnosti, nelze mu určovací žalobu odepřít. Za ne-
dovolenou – při možnosti žaloby na plnění – lze po-
važovat určovací žalobu jen tam, kde by nesloužila
potřebám praktického života, nýbrž jen ke zbytečné-
mu rozmnožování sporů. Jestliže se určením, že tu
právní vztah nebo právo je či není, vytvoří pevný
právní základ pro právní vztahy účastníků sporu
(a předejde se tak žalobě o plnění), je určovací žalo-
ba přípustná i přesto, že je možná také žaloba na
splnění povinnosti.

V řízení o soudním prodeji zástavy jako první fázi
soudního prodeje zástavy soud zkoumá pouze to,
zda zástavní věřitel doložil zajištěnou pohledávku,
zástavní právo k zástavě, jejíž prodej navrhuje, a kdo
je zástavním dlužníkem. Jiné (další) skutečnosti
nejdou v tomto řízení významné. Uvedené rozhodné
skutečnosti současně nemusí být v řízení o soudním
prodeji zástavy prokázány (postaveny najisto); pro
nařízení prodeje zástavy postačuje, budou-li listina-
mi nebo jinými důkazy osvědčeny, tedy jeví-li se

z předložených listin nebo jiných důkazů alespoň jako pravděpodobné.

To, že v řízení o soudním prodeji zástavy soud zkoumá jen tyto skutečnosti a že pro nařízení prodeje zástavy postačuje jen jejich osvědčení, samozřejmě neznamená, že by při soudním prodeji zástavy nemohly být uplatněny jiné (další) skutečnosti nebo že by jejich osvědčení nemohlo být zpochybněno. Nemůže k tomu ovšem důvodně dojít v řízení o soudním prodeji zástavy, ale až ve druhé fázi soudního prodeje zástavy, tedy v rámci řízení o výkon rozhodnutí prodejem zástavy (bude-li návrh na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí zástavním věřitelem podán), a to zejména prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí nebo vylučovací (excindační) žaloby podané po nařízení výkonu rozhodnutí.

Z uvedeného vyplývá, že žalobce nemá v nastalé situaci, kdy v katastru nemovitostí není zapsán jako zástavní věřitel, v řízení o nařízení soudního prodeje zástavy probíhajícím na návrh žalovaného možnost uplatnit způsobilou námitku, žalobce není ani účastníkem řízení. Námitka, že žalovaný není zástavním věřitelem, neboť pohledávka byla postoupena na žalobce, může být ze strany žalobce uplatněna až v rámci řízení o výkonu rozhodnutí prodejem zástavy excindační žalobou.

Námitce, že naléhavý právní zájem není dán, neboť žalobce své zájmy může efektivně bránit v rámci řízení o nařízení soudního prodeje zástavy, nelze přisvědčit. Žaloba na určení, že zástavní právo svědčí žalobci, nikoliv žalovanému, není subsidiární k žalobě o nařízení soudního prodeje zástavy. Tato námitka by byla případná pouze v situaci, kdy by již probíhalo řízení o výkonu rozhodnutí prodejem zástavy.

Nadto lze uvést, že občanský zákoník z roku 2012 zavedl plně princip materiální publicity zápisů do veřejných seznamů. Dle ustanovení § 984 odst. 1 občanského zákoníku není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla věcné právo za úplaty v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu. Dobrá víra se posuzuje k době, kdy k právnímu jednání došlo; vznikali však věcné právo až zápisem do veřejného seznamu, pak k době podání návrhu na zápis. Dle ustanovení § 985 občanského zákoníku není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním

stavem, může se osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, domáhat odstranění nesouladu; prokáže-li, že své právo uplatnila, zapíše se to na její žádost do veřejného seznamu. Rozhodnutí vydané o jejím věcném právu působí vůči každému, jehož právo bylo zapsáno do veřejného seznamu poté, co dotčená osoba o zápis požádala. „Uplatněním práva“ ve smyslu tohoto ustanovení je žaloba na jeho určení; určovací žaloba je podkladem pro vyznačení poznámky spornosti a zamezení účinků zápisu výlučného práva jednoho z účastníků na třetí osoby. Určovací žalobu nemůže nahradit žaloba na plnění opírající nárok na plnění o právo, jehož existence má být posouzena jako předběžná otázka.

Žalobce namítá, že naléhavý právní zájem na určení, že zástavní právo svědčí jemu, má z toho důvodu, že stav zapsaný v katastru nemovitostí není v souladu se skutečným právním stavem. Je-li v katastru nemovitostí zapsán jako zástavní věřitel žalovaný, žalobce nemá možnost zamezit případnému účinku zápisu zástavního práva ve prospěch žalovaného na třetí osoby. I z tohoto důvodu má žalobce zřejmý naléhavý právní zájem na určení, že zástavní právo svědčí jemu, neboť pouze podal-li žalobu na určení, může být v katastru nemovitostí vyznačena poznámka spornosti.

~

8. Záloha na náklady exekuce

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 24 Cdo 1364/2025 ze dne 31. 7. 2025

k ustanovení § 90 odst. 3 exekučního řádu

Z postavení soudního exekutora při výkonu exekuční činnosti jako „nositele delegované státní moci“ plyne, že vztah mezi ním a účastníky exekučního řízení není (nemůže být) vztahem soukromoprávním, ale veřejnoprávní povahy. Nemohou být tedy žádné pochybnosti o tom, že veškerá činnost soudního exekutora při provádění exekuce (při exekuční činnosti) představuje výkon státní moci. Soudní exekutor proto posuzuje, vykonává a rozhoduje zákonem stanoveným postupem o právech a povinnostech účastníků exekučního řízení.

Z uvedeného je třeba rovněž dovodit, že povinnost soudního exekutora vyplatit účastníkům exekučního řízení nebo jiným osobám peněžitá plnění není jeho soukromoprávním dluhem, ale důsledkem veřejnoprávní povahy exekučního řízení. Soudní exekutor proto není „dlužníkem oprávněného a oprávněný není jeho věřitelem“ z titulu výplaty plnění, které je soudní exekutor povinen zaplatit oprávněnému.

V posuzovaném případě bylo potřebné přihlédnout i k tomu, že oprávněný poskytl soudnímu exekutorovi zálohu na náklady exekuce ve smyslu ustanovení § 90 odst. 3 exekučního řádu. O vypořádání této zálohy je z ustanovení § 90 odst. 3 exekučního řádu nepochybné, že soudní exekutor vrátí (je povinen) vrátit oprávněnému nespotřebovanou část zálohy a že část zálohy, která byla použita na úhradu nákladů exekuce, se nevrací, neboť se stává nákladem oprávněného ve smyslu ustanovení § 87 odst. 2 exekučního řádu.

Dlužník je bez své viny v nejistotě, kdo je věřitelem, tehdy, jestliže si u něho činí více osob právo na stejné plnění (předmět závazku), ačkoliv je dlužník povinen plnit pouze jednou, a jestliže dlužník nemá bez své viny možnost (objektivně vzato) rozpoznat, kterému z nich plnění opravdu (po právu) náleží. Připustíme-li, že „dlužníkem“ by byl soudní exekutor, pak bylo bez jakýchkoliv pochybností jasné, že dlužník zcela jistě věděl, komu má zbývajíc část zálohy vrátit, a že tedy vůbec nelze uvažovat o tom, že by snad neměl bez své viny možnost (objektivně vzato) rozpoznat, zda zbytek zálohy má být vrácen oprávněnému nebo jiné osobě.

Protože na vydání předmětu úschovy nemá právo ani příjemce a ani přihlašovatel, je soud povinen bez dalšího vrátit předmět úschovy složiteli – soudnímu exekutorovi; vydání usnesení podle ustanovení § 298 zákona o zvláštních řízeních soudních je za této situace bezpředmětné.

§

text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Stalo se...

■ Tragický konec exekuční dražby

Národní listy ze dne 2. února 1913 přinesly zprávu, že došlo „*k hrůzné tragédii v domácnosti manželů Husákových*“. Poté, kdy holešovický hostinský František Husák přišel v exekuční dražbě o jednopatrový dům v tehdejší Palackého třídě 48, v němž provozoval hostinec, který předtím „*neměl žádného výnosu*“, z Husákových „*stali se zebráci. Když přišel Husák domů, tu dle sdělení sousedů nařikal a bědoval jako dítě. Vlasy na hlavě si trhal a žaloval do krutého pronásledování osudem. V koutku tulily se malé děti, větší konejšily zarmoucené rodiče*“. Téhož večera si jedna z dcer přišla vypůjčit od sousedky petrolejovou lampu, kterou „*nešťastník*“ použil jako osvětlení k tomu, „*aby přivedl rourou svítlýn do společné ložnice...*“ Následujícího dne poté, kdy Husákovi z bytu nevycházeli, po oznámení sousedek policisté vyrazili okno a vstoupili do bytu. V ložnici leželi „*mrtví, všichni bez jediné známky života*“ manželé Husákovi a jejich čtyři děti ve věku čtrnácti, jedenácti, devíti a sedmi let. Páté dítě, ani ne roční dceru Františku, „*nešťastná matka v loktech svých držela*“. Zpráva pak „*letěla od úst k ústům a měla v zápětí, že před domem shromáždilo se velké množství obecnstva. Četné ženy hlasitě plakaly nad osudem rodiny*“. V exekuční dražbě, jíž se účastnilo osm zájemců, byl dům přiklepnut učiteli z Královských Vinohrad Ladislavu Ferinkovi za 52 000 K.

■ Výkon exekucí na Slovensku a v Podkarpatské Rusi

„*Předsednictvům sborových soudů na Slovensku a Podkarpatské Rusi docházejí velmi často stížnosti z Čech, Moravy a Slezska na pomalý postup při provádění exekucí. Při vyšetřování podkladu těchto stížností vychází pravidelně najevo, že soudy exekuci jen proto neprovedly, že vymáhající strana nezaslala exekutorovi zálohu na útraty, s provedením exekuce spojené,*“ sdělovalo Ministerstvo spravedlnosti ve svém Věstníku ze dne 25. února 1924. Ministerstvo proto upozornilo na to, že podle exekučního zákona „*může exekuční orgán výkonný žádati, aby mu útraty byly zálohou zapravený, má-li být exekuce vykonána*“. Zároveň bylo konstatováno, že „*jest exekuční orgán výkonný jen tehdy povinen (v pořadí tamtéž naznačeném) vykonati exekuce mimo sídlo soudu, byla-li mu poskytnuta potřebná záloha na útraty, a to bez ohledu na to, má-li se exekuce provést z úřadu, či za intervence vymáhajícího věřitele (Č. 3952/24)*“. Z uvedeného plyne, že na vině tvrzených průtahů nebyly příslušné soudy, ale oprávnění z českých zemí, kteří nesložili zálohy na náklady spojené s provedením exekuce.

■ Jak vyhraji každý spor

„*Praktické pokyny řízení soudního a exekučního*“ měl podle inzerátu v Národní politice ze dne 9. ledna 1907 přinést spis s názvem *Jak vyhraji každý spor*. Vydal jej již v roce 1900 tábořský nakladatel Václav Kraus s podtitulem „*výklad řízení před soudy okresními ve věcech nepatrných a jednání před živnostenskými soudy: doplněn praktickými pokyny z řízení soudního, upomínajícího i exekučního, vzorci žalob, žádostí a exekučních návrhů / sepsali dva zkušeni soudcové a přátelé lidu*“. Publikaci o 199 stranách nabízelo České lidové knihkupectví Josef Springer včetně poštovního doručení za cenu 2,20 K s tím, že dává rady, jak vymáhat a exekvovat pohledávky bez advokáta. Jména oněch soudců a přátel lidu nebyla v inzerátu uvedena.

■ Exekutoři dostanou se po smrti do nebe

Autor zprávy v Národních listech ze dne 14. prosince 1934, píšící pod zkratkou „mir“, uvedl svůj text s titulem „*Sekerou zahnal dlužník soudní komisi*“ připomínkou, že „*stojí kdesi psáno, že exekutoři dostanou se po smrti rovnou do nebe*“. Dodal, že „*většina jich má porozumění s těžkou dobou a jedná velmi ohledně, ale i tak často jsou exekutoři vystaveni nebezpečí*“. To se stalo i v popisovaném případě, který naštěstí skončil bez zranění, naopak rolníka Josefa Štěpána z Bordovic za uvedený čin čekala „*značná nepřijemnost u soudu*“.

Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.
soudní exekutor EÚ Frýdek-Místek

Haag 2025: Jak se mění role soudních exekutorů v Evropě.

Od prevence dluhů po digitalizaci vymáhání práva

Dne 15. května 2025, jako předzvěst Jarního zasedání UIHJ, se uskutečnila konference o inovacích v profesi soudního exekutora. Tuto zaštiťovala nizozemská komora soudních exekutorů v čele s Chris Bakhuis-van Kesteren jako předsedkyní představenstva Královské profesní organizace soudních exekutorů (KBvG), která se ukázala jako vynikající hostitelka. Setkání UIHJ se konala ve městě „justice a míru“ v malebně zeleném městě Haag.

S ohledem na to, že se konference konala v Nizozemí, je na tomto místě slušností představit soudní exekutory hostitelské země. To je v tomto případě nesmírně zajímavé i z toho důvodu, že nizozemský systém je velice podobný českému systému vymáhání práva. Před závorku je nutné ještě vytknout, že v roce 2025 má Nizozemí přibližně 18,3 milionu obyvatel a rozlohu 41 526 Km². To znamená, že Nizozemí je zhruba poloviční oproti České republice – konkrétně má asi 53 % její rozlohy. Jinak řečeno, v Nizozemí žije na stejnou plochu přibližně čtyřikrát více lidí než v České republice.

Systém soudních exekutorů v Nizozemí

Soudní exekutoři v Nizozemí, oficiálně nazývaní *gerechtsdeurwaarders* (court bailiffs), jsou klíčovými osobami v procesu vymáhání pohledávek a výkonu soudních rozhodnutí a jsou nadáni rozsáhlými pravomocemi. *Gerechtsdeurwaarder* je oprávněn vykonávat zejména:

- Vyjednávání s dlužníkem o zaplacení dluhu nebo sestavení splátkového kalendáře.
- Soudní doručování (subpoena, summons) – oficiální předvolání dlužníka k soudu.

- Doručování rozsudků a soudních rozhodnutí. Doručování je zpoplatněno a výši stanoví nařízení o poplatcích soudních exekutorů (*Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders*). **Aktuálně činí 65 Euro za dokument.**
- Zajištění a zabavení majetku dlužníka, včetně obstavení mzdy, bankovních účtů, movitých věcí, nemovitostí či domácího vybavení.

- Organizaci a provádění veřejných dražeb zabaveného majetku, a to jak nemovitého, tak movitého. Může volit jak elektronickou, tak kamennou dražbu.

- Provádění vystěhování (evikce) dlužníka z nemovitosti.

Nizozemští soudní exekutoři jsou samostatně výdělečně činné osoby (svobodné povolání), které vykonávají státem delegované pravomoci. Na rozdíl od většiny evropských států nemají místně omezenou působnost – mohou vykonávat exekuce na celém území Nizozemska, což je podobné systému v České republice. Soudní exekutor v Nizozemí musí mít vysokoškolské vzdělání v oboru právo, a to na magisterské úrovni. Podle nizozemského právního řádu je podmínkou výkonu této profese absolvování magisterského studia práva na univerzitě (WO – *wetenschappelijk onderwijs*), což odpovídá magisterskému titulu. Po ukončení právnického magisterského studia je dále nutné absolvovat odbornou exekutorskou přípravu a složit profesní zkoušku, která je podmínkou zápisu do registru soudních exekutorů.

Systém vzdělávání v Nizozemsku rozlišuje mezi univerzitami aplikovaných věd (*hogescholen*; HBO) a výzkumnými univerzitami (*universiteiten*; WO), přičemž pro výkon právnických povolání, včetně soudní-

ho exekutora, je vyžadováno právě univerzitní (WO) právnické vzdělání zakončené magisterským titulem.

Bez splnění této kvalifikace není možné být v Nizozemsku soudním exekutorem. Každý soudní exekutor musí být osobně registrován u Královské profesní organizace soudních exekutorů (KBvG). Podle výroční zprávy Královské profesní organizace soudních exekutorů (KBvG) bylo k 1. lednu 2024 v Nizozemí aktivních **601 soudních exekutorů. Kanceláři je činných 159.**

Exekutoři často působí v rámci exekutorských kanceláří, ale právní úkony provádí konkrétní registrovaný exekutor, nikoliv kancelář jako právnická osoba. Kancelář slouží zejména jako organizační a administrativní zázemí. Konstrukce společných exekutorských kanceláří by mohla být předlohou i pro nás při úvahách de lege ferenda.

Věřitel si v Nizozemí může sám vybrat konkrétního soudního exekutora, kterému svěří vymáhání své pohledávky.

Práce soudního exekutora v Nizozemí probíhá typicky v těchto krocích:

- Kontakt s dlužníkem:** Exekutor nejprve kontaktuje dlužníka a pokusí se dohodnout na splátkách nebo dobrovolném zaplacení dluhu.
- Soudní doručení:** Pokud dlužník nereaguje, exekutor doručí předvolání k soudu.
- Výkon rozhodnutí:** Po vynesení rozsudku exekutor doručí rozhodnutí dlužníkovi a v případě neplnění přistupuje k výkonu rozhodnutí – obstarání účtu, mzdy, zabavení majetku, případně vystěhování.
- Dražba majetku:** Zabavený majetek může být prodán ve veřejné dražbě k úhradě dluhu.
- Administrativa:** Exekutor je povinen vést přesnou evidenci všech úkonů a nákladů a podléhá pravidelnému dohledu a povinnému dalšímu vzdělávání.

Konference

Samotná konference byla velice poutavě sestavená a zabývala se aktuálními tématy.

Akci zahájil pan T. Struycken, státní tajemník pro právní ochranu Nizozemska, který představil strategii svého ministerstva ohledně e-Justice. Státní tajemník také vyzdvihl funkci soudního exekutora a jeho neodmyslitelné místo v justiční soustavě. Nebyl zde ani náznak kritiky nebo případné snahy zpochybnění postavení soudního exekutora v Nizozemí.

Následovalo slovo předsedkyně paní Chris Bakhuis-van Kestere. Poté nizozemský kolega Oscar Jans přednesl příspěvek na **téma Redefinice role soudního exekutora**. Mám-li shrnout obsah jeho velice aktuálního příspěvku, je nutné vypíchnout následující.

Klasická úloha soudního exekutora vymáhat ve prospěch věřitele je ze strany společnosti a zejména neziskového sektoru nahrazována požadavkem na prevenci dluhových spirál u dlužníků. To pod heslem od vymáhání k prevenci. Účelem má být zabránění narůstání dluhů. To prostřednictvím úpravy systému vymáhání pohledávek směrem ke koordinaci, omezení eskalace, dobrovolných kolektivních splátkových kalendářů. Dále rychlejšího předávání dlužníků do dluhového poradenství prostřednictvím včasného varování a komplexního přehledu dluhů. I v takto redefinovaném systému vymáhání by měl soudní exekutor hrát centrální roli. Tzv. Gretchenfrage neboli rozhodující otázkou celé redefinice systému však dle kolegů z Nizozemí **zůstává financování**. Tento systém nelze vytvořit a udržovat v chodu bez finančních prostředků. Na otázku, kdo celý systém bude platit, přichází v Nizozemí v úvahu buď speciální sociální poplatek nebo zřízení speciálního fondu, do kterého by přispívali účastníci systému. Bude velice zajímavé, zda se v Nizozemí povede tuto myšlenku přivést k životu.

Na tuto přednášku navazovala **prezentace registru Schuldenwijzer**. Ta může pro nás sloužit jako možnost porovnání s naší Centrální evidencí exekucí.

Schuldenwijzer je nizozemská online platforma, která **lidem se splatnými dluhy** nabízí jednoduchý a bezpečný přehled o jejich dluzích a souvisejících informacích. Hlavním cílem Schuldenwijzeru je umožnit dlužníkům získat jasný a aktuální přehled o všech exekucích (beslagen), které na jejich příjmy uvalili soudní exekutoři (gerechtsdeurwaarders). Přístup k platformě je možný přes ověření pomocí DigiD, což je nizozemský systém digitální identity.

Hlavní funkce Schuldenwijzeru

Uživatel si může zobrazit, zda a jaké exekuce byly na jeho příjmy uvaleny, kdo je věřitelem, jaká je výše dluhu, jaká je tzv. “beslagvrije voet” (částka, na kterou nelze uvalit exekuci) a jaké platby již byly provedeny.

Přehled lze stáhnout a sdílet například se sociálním pracovníkem nebo poradcem pro řešení dluhů, což usnadňuje a urychluje proces oddlužení.

Platforma je určena nejen pro jednotlivce, ale do budoucna i pro instituce zabývající se pomocí lidem v dluhové pasti, soudní exekutory a veřejné instituce, které tak mohou získat komplexní přehled o finanční situaci klienta.

Schuldenwijzer je napojen na tzv. Digitaal Beslagregister (DBR), což je digitální registr exekucí vedený soudními exekutory.

Bezplatnost přístupu

- Přístup na Schuldenwijzer je pro jednotlivce bezplatný. Každý občan Nizozemska s platným DigiD (digitální identita) se může zdarma přihlásit a získat přehled o svých dluzích evidovaných soudními exekutory.

Přístup třetích osob

- Do databáze Schuldenwijzer nemůže automaticky nahlížet třetí osoba.** Přístup je chráněn přihlášením přes DigiD, což znamená, že pouze majitel účtu má přímý přístup ke svým údajům. Věřitel však může požadovat od dlužníka jeho výpis z databáze, např. při uzavření nájemní smlouvy.
- Výjimkou jsou situace, kdy uživatel výslovně udělí souhlas (zmocnění) třetí osobě, například pracovníkovi města, dluhovému poradci nebo správci (například v případě soudem nařízené ochranné správy). V takovém případě může třetí osoba získat přístup k údajům pouze na základě tohoto souhlasu.

Po této prezentaci následoval závěrečný kulatý stůl několika nizozemských a evropských odborníků zabírající digitalizaci vymáhání práva, správy dluhů a zlepšení přístupu ke spravedlnosti. Tato konference připravila půdu pro následující den.

Jarní zasedání

Dne 16. května 2025 se v Haagu konalo Jarní zasedání Mezinárodní unie soudních exekutorů (UIHJ), které spojilo zástupce ze 33 zemí.

Hned na úvod prezident Marc Schmitz připomněl význam UIHJ při prosazování profesních standardů a právního státu. Generální tajemník Patrick Gielen představil působivou zprávu o činnosti: za šest měsíců bylo uspořádáno více než **125 akcí, v průměru více než jedna na každý pracovní den**.

UIHJ také posílila své vazby s mezinárodními institucemi, jako jsou Evropská komise, CEPEJ, ELI, EIPA, Světová banka, UNIDROIT, ERA a Haagská konference pro mezinárodní právo soukromé.

Na zasedání byly rovněž zdůrazněny snahy UIHJ **v oblasti vzdělávání a kooperativních projektů. Oceněno bylo několik iniciativ, například podcasty o vymáhání práva, projekt e-FILIT spolufinancovaný Evropskou komisí, projekt ERA a projekt PACE** zaměřený na ochranu soukromí.

Z aktivit UIHJ bych osobně zejména vyzdvihl program **„job shadowing“**. Jedná se o první konkrétní projekt Think Tanku pro vzdělávání. V pilotním provozu umožnil soudním exekutorům z Francie a Řecka vzájemně poznat praktické postupy v rámci pobytového „stínování“ výkonu profese v dané zemi. Proto se v současné době tvoří databáze soudních exekutorů napříč celým světem, kteří jsou ochotni přijmout své zahraniční kolegy na „job shadowing“. Proto se mají zájemci o takovou formu mezinárodní výměny hlásit spolu s údaji o svých jazykových dovednostech. **Proto v případě, že jste otevření mezinárodní odborné výměně a jste jazykově vybavení, hlaste se prosím do tohoto programu.**

Poté zazněl report „Training Think Tanku“, vedený Françoise Andrieux. Think-Tank se od svého vzniku sešel čtyřikrát. Jeho posláním je vyvíjet vzdělávací programy šité na míru potřebám členů, strukturovat vzdělávací cesty pro zaměstnance kanceláří, posilovat partnerství s univerzitami a navrhovat nové moduly (například v oblasti nemovitostního práva, opatrovnictví nebo compliance). Plánuje se také založení speciální vzdělávací školy.

Na normativní a technologické úrovni Jarní zasedání schválilo budoucí vydání Globálního kodexu vymáhání práva a přidání nové sekce o umělé inteligenci. Vrcholem dne byla prezentace Jos Uitdehaaga, 1. místopředsedy, o práci ELI týkající se vymáhání digitálních aktiv. Přijaté zásady potvrzují, že tato aktivita mohou být předmětem vymáhání stejně jako tradiční majetek, přičemž je třeba zajistit odpovídající ochranné mechanismy a vytvoření speciálních elektronických peněženek pro exekutory. UIHJ se tak staví do čela modernizace vymáhacích postupů. Pro zájemce byla vydána monografie na toto téma, kterou lze v digitální podobě koupit na webových stránkách UIHJ.

Dalším významným pokrokem je digitalizace úkonů prostřednictvím portálu e-EDES – JUDEX. Tento systém propojený s e-CODEX umožňuje bezpečný a standardizovaný přenos soudních a mimosoudních dokumentů v rámci evropského nařízení 1784/2020.

Jarní zasedání rovněž posílilo institucionální vazby. Melissa Ford, první tajemnice Haagské konference, představila Úmluvu z roku 2019 o uznávání a vymáhání rozsudků, která nedávno vstoupila v platnost ve 33 zemích a brzy bude aplikována ve Spojeném království, Albánii a Černé Hoře. UIHJ hraje aktivní roli v propagaci této úmluvy, zejména na Balkáně.

Zvláštní pozornost byla věnována také komunikační strategii UIHJ. Zpravodaj byl znovu spuštěn, na web byly přidány dvě nové sekce a sociální sítě se staly hlavním nástrojem pro prezentaci aktivit. Oceněno bylo také Latinskoamerické fórum a snahy o zapojení nových členů.

Na závěr musím konstatovat, že jak konference, tak jarní zasedání se odehrávalo ve velice svižném tempu, vše bylo profesionálně připraveno a nabito spoustou nových podnětů. Samozřejmě, že spoustu témat bylo pouze vzneseno a zaslouží si více času na rozpracování. Ale jak je vidno ve zprávě výše, je zde spousta témat, která máme společná nebo která nám v České republice mohou sloužit jako inspirace případně příklad, jak věci nedělat.

Další setkání je naplánováno na listopad 2025.

Setkání UIHJ 2025 v Haagu

text: Mgr. Petr Prokop Ustohal

tajemník Exekutorské komory ČR

Z jednání prezidia EK ČR

Ačkoli letní období bývá tradičně spojeno s parlamentními prázdninami a utlumením politického dění, prezidium Exekutorské komory České republiky využilo tento čas k aktivní činnosti, zejména na jednání se zástupci státních institucí. Jedním z klíčových témat byla problematika zápisu poznámek soudních exekutorů do Registru vozidel. V této věci prezidium vedlo podrobná jednání se zástupci Ministerstva dopravy, jejichž cílem je zajistit funkční, efektivní a transparentní proces zápisu poznámek soudních exekutorů do Registru vozidel. Paralelně se prezidium věnovalo i otázce propojení Centrální evidence exekucí s Rejstříkem vyloučených osob z účasti na hazardních hrách, k níž probíhala jednání s Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem financí.

Prezidium se dále soustředilo na pokračující detailní analýzu programů politických stran s ohledem na oblast exekucí. Cílem této činnosti je připravit se na nadcházející období a být konstruktivním partnerem pro nově vznikající politickou reprezentaci. Komora se chce i nadále aktivně podílet na odborné diskusi a přinášet návrhy, které povedou k modernizaci a zefektivnění exekučního systému. Díky této kontinuální práci je Exekutorská komora ČR připravena pružně reagovat na legislativní změny a nové výzvy, které přinese blížící se politická sezóna. Prezidium bude i nadále prosazovat zájmy svých členů a hájit principy právní jistoty, které jsou pro fungování exekučního práva zásadní.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně úplného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „Pro exekutory“. Výběr usnesení z posledních zasedání, jakož i rozhodnutí přijatých *per rollam* naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

■ 9. 7. 2025 – PR/38/2025

Prezidium EK ČR **s ch v a l u j e** návrh žádosti ministryni spravedlnosti o zrušení uvolněného Exekutorského úřadu Jablonec nad Nisou po JUDr. Jiřím Štrinclovi, Ph.D.

■ 14. 7. 2025 – PR/41/2025

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Tábor po Mgr. Martině Douchové, které zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 31. 12. 2025.

■ 7. 8. 2025 – PR/48/2025

Prezidium EK ČR **s ch v a l u j e** návrh Smlouvy o poskytování služeb Bank ID, se společností Bankovní identita a.s., pro Portál dražeb.

■ 18. 8. 2025 – PR/50/2025

Prezidium EK ČR **o d v o l á v á** členy IT komise: Mgr. Jana Rathouského a Ing. Vojtěcha Levého. Prezidium EK ČR **j m e n u j e** následující členy IT komise: Ing. Pavla Cvrčka, Ondřeje Bláhu.

Abstracts

Mgr. Wanda Vardanová

Change of the Judicial Officer, To Review or To Appoint – Part II

The second part of the article by Mgr. Wanda Vardanová focuses on practical issues connected with the change of the Judicial Officer after the termination of the Judicial Officer’s Office. The author analyzes the differing judicial practice in the application of Sections 44b and Section 15 of the Execution Code, particularly the question of whether the change should be made by a court resolution or by a mere authorization. She points out the consequences of both these procedures for the legal certainty of the parties to the proceedings and the position of the Judicial Officers. The article draws attention to the discrepancies in case law and points out the risk of procedural rights being compromised. In conclusion the author offers *de lege ferenda* proposals that could contribute to a greater predictability and transparency in the decision-making process of changing the Judicial Officer.

p. 12

Mgr. Michael Glogr

Competition between termination of futile and low-value executions

Mgr. Michael Glogr in this article analyzes the conflict between the reasons for terminating enforcement proceedings – futility and low-value – in the context of the so-called confusion amendment to the Execution Code and its subsequent changes. He explains the conditions for termination the execution after six years of its futile conduct, the specifics of the transition amendment of the low-value executions up to CZK 1500, and analyzes the legal nature of advance payments necessary for continuing the execution proceedings. The text also addresses the issue of the maximum twelve-year length of the execution proceedings and case law that defines the hierarchy of individual reasons for the termination of proceedings. The author concludes that the reason for termination of low-value execution is *lex specialis* to the reason for termination of futile execution and that the advance payment cannot prolong the legal timeframe for conducting an execution, thereby emphasizing the importance of legal certainty and systematic approach in the decision-making of the termination of futile executions.

p. 22

Mgr. Olga Zumrová

The non-project measures of the Rural Development Programme

In her article Mgr Olga Zumrová presents the system of multi-year payment in the context of the EU Common Agriculture Policy with the focus on non-project measures of the Rural Development Programme. The text explains the relevant legislative framework, goals and practical issues for the applicants. It describes the individual interventions in detail – from the agri-environmental-climate measures, ecological farming and Natura 2000 programs to the agroforestry and support of animal welfare. The article also provides a practical guidance on how to verify whether a debtor is a subsidy recipient and outlines the mechanisms for submitting applications, conducting controls and disbursing funds.

p. 28

Table of contents

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRACTS	6
3	INTERVIEW	
	Eva Decroix: Justice is a value that is worth devoting oneself to wholeheartedly	7
	Mgr. Libor Vaculík	
4	ARTICLES	
	Change of the Judicial Officer, To Review or To Appoint – Part II	12
	Mgr. Wanda Vardanová	
	The celebration of creative legal thinking, the story of the so-called Berlin model	19
	Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.	
	Competition between the termination of futile and low-value executions	22
	Mgr. Michael Glogr	
	The non-project measures of the Rural Development Programme	28
	Mgr. Olga Zumrová	
5	JURISPRUDENCE	
	Court rulings on executions	33
	Mgr. David Hozman	
6	FROM HISTORY	
	It happened...	42
	JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	
7	NEWS FROM THE CHAMBER	
	Haag 2025: How the role of Judicial Officer is changing in Europe.	43
	From the debt prevention to the digitalization of law enforcement	
	Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M.	
	From the meetings of the presidium of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic	47
	Mgr. Petr Prokop Ustohal	
8	ABSTRACTS	49

Tiráž

Šedesátéřetí číslo
www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy.
02/2025. Praha:
Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx.
MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská republika)
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská republika)
prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
Mgr. Jan Mlynářčík
Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
Mgr. Pavel Tintěra
Mgr. Ing. Antonín Toman
Mgr. Petr Prokop Ustohal
Mgr. Andrea Říhová, LL.M.
Mgr. Libor Vaculík

redakce

Silvie Kratochvílová
Dana Chalupová
Mgr. Olga Černá

MK ČR E 19153
Registrace Ministerstva kultury ČR
ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

Komorní listy produkuje, vydává a distribuuje Exekutorská komora České republiky.

Časopis je dostupný také v ASPI.

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy, Anglická 20
120 00 Praha 2

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
E-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

dhMedia, s.r.o.
Zdarma
Náklad 800 ks
Vychází čtvrtletně
Datum vydání – 29. 9. 2025

CENTRÁLNÍ DESKA ŠETŘÍ PENÍZE EXEKUTORŮ

Už jste ji vyzkoušeli?

Ověřte si u svého dodavatele softwaru, zda vám zpřístupnil **Centrální desku**.
Její používáním **ušetříte náklady svého úřadu**.

Je pro vás **ZCELA ZDARMA!**

Centrální deska představuje jednotné, jednoduché a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností jak na Centrální úřední desce (§ 125a ex.ř.), tak na Lokální desce soudního exekutora, která je veřejnosti k nahlížení v sídle vašeho úřadu.

VÝHODY CENTRÁLNÍ DESKY

VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ Centrální deska plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Centrální deska navíc slouží i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex.ř. Pokud má exekutor povinnost podle zákona vyvěšovat výzvy podle § 56a a § 56b ex.ř., je nasnadě spojit příjemné s užitečným a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup.

BEZPEČNOST Po stránce technické i bezpečnostní dostávají obě desky všem požadavkům a nejnovějším standardům.

INTEGRITA Oba moduly splňují veškeré zákonné požadavky. Pracují bez zásahu do vyvěšovaného souboru a bez porušení integrity vyvěšovaného dokumentu. Samozřejmostí je otestované napojení na běžné informační systémy soudních exekutorů.

CENTRÁLNÍ ŘEŠENÍ Mizí závislost na externích dodavatelích, případně náklady na vývoj a udržování vlastních in-house řešení.

ZCELA ZDARMA Exekutorská komora vyvinula toto řešení exkluzivně na míru exekutorským úřadům a nabízí ho bez jakýchkoliv poplatků. Na rozdíl od komerčních produktů třetích stran jej můžete využívat zcela zdarma, a to prostřednictvím přihlašovacích údajů, které již nyní máte k dispozici pro účely vyvěšování na povinném modulu „Centrální úřední deska“.

www.centralnideska.cz

Pevně věříme, že toto jednotné řešení zjednoduší plnění vašich povinností a v nynější ekonomicky náročné době uspoří náklady, které musíte zbytečně vynakládat za služby třetích stran. Ověřte si tedy u svého dodavatele softwaru přístup na Centrální desku.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz

CENTRÁLNÍ ÚŘEDNÍ DESKA

- zdarma pro všechny exekutory -

www.centralnideska.cz

vše na jednom místě | integrita | bezpečnost
centrální řešení | zcela zdarma

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz